

Svjedočanstvo i nauk Svetog Leopolda Mandića

Grbavac, Tena

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Philosophy and Religious Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet filozofije i religijskih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:260:837118>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-27**

Repozitorij Fakulteta filozofije i religijskih znanosti

Repozitorij diplomskih i doktorskih radova

Repository / Repozitorij:

[REPOSITORY OF FACULTY OF PHILOSOPHY AND RELIGIOUS STUDIES - Repository of master's thesis and phd](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET FILOZOFIJE I RELIGIJSKIH ZNANOSTI**

Tena Grbavac

**SVJEDOČANSTVO I NAUK SVETOGA
LEOPOLDA BOGDANA MANDIĆA**

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET FILOZOFIJE I RELIGIJSKIH ZNANOSTI
Diplomski studij religijskih znanosti

Tena Grbavac

**SVJEDOČANSTVO I NAUK SVETOGA
LEOPOLDA BOGDANA MANDIĆA**

DIPLOMSKI RAD

Izv. prof. dr. sc. Ivan Antunović

Zagreb, 2022.

Sažetak

Sv. Leopold Mandić je rođen 12.5.1866. u Herceg Novom, a umro je 30.7.1942. u Padovi, u Italiji. Odmalena je bio poseban. Nije težio za materijalnim stvarima, te je davao sve drugima. Rado je dijelio s drugima. Sa 16.godina je otišao u samostan. Oblači habit. U kapucinskom samostanu je puno učio i strogo postio. Zalagao se za jedinstvo kršćana, za pomirenje pravoslavaca i katolika. Pisao je pisma vjernicima, većinu pisma je pisao ženama. Nije dobro znao talijanski. Svojim pošiljateljima je uvijek pisao sažete i lake odgovore. U ispovjedaonici je ispovijedao 40 godina. Predavao je patrologiju u kapucinskom samostanu. Dobro je poznao teologiju. Bio je poslušan i ponizan. U ovomu radu su korištene knjige O. Hadrijana Boraka Spisi svetoga Leopolda Mandića i poznata knjiga o sv. Leopoldu, a to je Apostol Božjeg milosrđa od Giovannija Lazzara. S kolegom Remigio Battel je napisao i knjigu Iz dubine svoga siromašnoga srca. Cilj istraživanja ovog rada je zašto se sv. Leopold Mandić posvetio kapucinskom životu i otkriti značajke njegovih pisama. Kakvu prisutnost je on ostavio na nama. Zašto se on naziva svecem prijateljem? Zaključili smo da je cijeli svoj život proveo u ispovjedaonici i da je prepoznao osobine vjernika. Njegova neostvarena želja je bila za pomirbom katolika i pravoslavaca. Svjedočanstva ljudi koja su upoznala sv. Leopolda. Njegova pisma mogu biti korisna i danas zato što je dao savjet koji je koristan. Njegova pisma i spisi su dokazi kako je on bio pravedan ispovjednik i njegova upornost da ljudi budu pravedni.

Ključne riječi: prijatelj; ispovijed; jedinstvo; svet; grijeh

Summary

Saint Leopold Mandić was born on May 12, 1866. in Herceg Novi, and died on July 30, 1942. in Padua, Italy. He was different since childhood. He did not strive for material things, and he gave everything to others. He was happy to share with others. At the age of 16, he went to a monastery and put on a habit. In the Capuchin monastery, he studied a lot and fasted strictly. He advocated for the unity of Christians, for the reconciliation of Orthodox and Catholics. He wrote letters to believers, most of them to women. He didn't speak Italian well. He always wrote concise and simple answers to his senders. He confessed for 40 years. He taught patrology in the Capuchin monastery. He knew theology well. He was obedient and humble. In this work the books of Father Hadrijan Borak, The Writings of St. Leopold Bogdan Mandić and the well-known book about St. Leopold, the Apostle of Divine Mercy by Giovanni Lazzaro, have been used. With his colleague Remigio Battel, he also wrote the book From the Depths of His Poor Heart. The goal of research in this paper is why Saint Leopold Mandić devoted himself to the Capuchin life and to discover the features of his letters. What a presence he left on us. Why is he called a saint friend? We concluded that he spent his whole life in the confessional and that he recognized the characteristics of believers. His unfulfilled wish was for the reconciliation of Catholics and Orthodox. Testimonies of people who met St. Leopold. His letters can still be useful today because he gave advice that is useful. His letters and writings are proof that he was a fair confessor and his insistence that people be fair too.

Key words: friend; confession; unity; holy; sin

Sadržaj

Uvod.....	1
1. Život Leopolda Mandića	2
1.1. Djetinjstvo Leopolda Mandića	4
1.2. Put ka ređenju	6
1.3. Franjevac kapucin	8
1.4. Život u samostanu.....	11
1.5. „Apostol pomirenja“	12
2. Nauk Leopolda Mandića	21
2.1. Spisi i pisma Leopolda Mandića	24
2.2. Komentari teologa o spisima i pismima Leopolda Mandića.....	39
3. Čuda i priče o čudesima po zagovoru svetoga Leopolda Mandića	43
3.1. Kanonizacija svetoga Leopolda Mandića	46
3.2. Spomendan svetoga Leopolda Bogdana Mandića.....	49
3.3. Svetišta i Crkve svetoga Leopolda.....	50
3.4. „Svetac Prijatelj“	53
Zaključak.....	55
Popis literature.....	56
Prilozi	57
Životopis.....	58

Uvod

U ovom diplomskom radu prikazat ću život i djelo jednog od hrvatskih svetaca, svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Rođen je u 12. svibnja 1866. godine u Herceg Novom. Umro je 30. srpnja 1942. godine. On je bio rimokatolički svećenik, franjevac – kapucin koji je cijeli život posvetio ponajviše ispovijedanju. Kao i svi drugi sveci, tako je i Leopold Bogdan na svoj način važan za rimokatoličku Crkvu koja je u njegovu životu pokazala svoju duhovnu snagu u svetost.

Sakrament ispovijedi je susret između pokornika i ispovjednika. Uloga ispovjednika je jako važna u sakramentu pomirenja. Ispovjednik u tom sakramentu na jedinstven način pokorniku pokazuje milosrdno lice Božje. Pokornik dolazi u ispovjedaonicu i traži duhovno ozdravljenje za svoje slabosti. U tom sakramentu on nalazi mir za dušu i takav mir ne može nigdje drugdje pronaći. Taj sakrament jest sakrament ozdravljenja, ali ne samo to nego je on i sakrament obraćenja. Možemo reći, da se obraćenje srca događa i ostvaruje u pokornikovu priznavanju grijeha. Mi smo kao vjernici pozvani na obraćenje. To je dar Duha Svetoga kojeg je Leopold Bogdan Mandić posredovao ljudima.

U ovom radu ćemo odgovoriti na pitanja koja su vezana za njegov život.

Prvi dio rada odnosi se na život svetoga Leopolda Mandića, na njegovo djetinjstvo, i njegov život općenito. Drugi dio rada odnosi se na njegovo ekumensko djelovanje, na spise i pisma, na komentare teologa. Treći dio rada odnosi se na čudesa, na kanonizaciju, na njegove spomendane, na svetišta na župe koje su njemu posvećene i na kraju, na razna svjedočanstva o njemu.

Cilj ovog rad bi bio da odgovorimo na pitanje zašto je Leopold Bogdan Mandić svet i zašto je on važan za Crkvu i u čemu se sastoji njegova molitva za jedinstvom kršćana. Njegova želja je bila biti misionar, te da pomiri katolike i pravoslavce.

1. Život Leopolda Mandića

Leopold Bogdan Mandić se rodio 12. svibnja 1886. u hrvatskoj obitelji, u Herceg Novom, u Kotorskom zaljevu. Herceg Novi danas pripada Crnoj Gori. Iz izvora možemo saznati da je njegova obitelj bila imućna, ali je doživjela krah. Imao je šesnaestero braće i sestara, ali nažalost neki su umrli u ranoj dobi života. Bio je jako vezan uz majku koja je bila religiozna osoba. Dana 13. lipnja 1886. godine krstio se i dobiva ime Bogdan Ivan. Poslije šesnaest godina, dana 16. studenoga 1882. godine Leopold ulazi u sjemenište kapucina u Udinama. Dvije godine kasnije, oblači habit te postaje franjevac kapucin i uzima ime fra Leopold iz Herceg Novog. Privremene redovničke zavjete polaže 3. svibnja 1885. te on odlazi u samostan u Padovu i biva ispovjednik do kraja svoga života.

O njegovom životu možemo saznati da je jako volio svoju domovinu, Hrvatsku. Kako znamo, Leopold Mandić je bio slaboga zdravlja. Bio je nizak 135 centimetara te je sa sobom uvijek nosio štap. Radi ispovijedanja, cijelo vrijeme je bio pogrbljen u maloj sobici u samostanu. Imao je i govornu manu, ali to ga nije spriječilo da bude prisutan među ljudima i da sa žarom priča o Gospodinu, o Isusu Kristu.

Živio je po strogom stilu redovnička života. Uvijek je govorio da ima ljudi koji su siromašniji od njega. Možemo reći, da je jako dobro prepoznao svakoga vjernika i da je znao što su ljudi grijeshili u životu. Zalagao se za ekumenizam, njegova želja je bila da pomiri pravoslavce i katolike. U njegovom rodnom kraju bilo je i pravoslavaca. U izvoru piše da je jako volio razgovarati s pravoslavicima.

Bio je i tri godine u Hrvatskoj, ispovijedao je u Zadru i u Rijeci. Talijani, vjernici, su jako voljeli Leopolda i željeli su da se vrati natrag u samostan u Padovu. On se vraća natrag u Padovu, iz poslušnosti svomu nadbiskupu. Iz njegovih spisa možemo saznati da je rado odgovarao na pisma grešnika. Odgovarao je svakoj osobi koja mu je pisala.

Ispovijedao je do trenutka smrti. Imao je rak na jednjaku, te od strašnih bolova umire u sobici u samostanu. Umro je 30. srpnja 1942. Kad je umro, Padova je odjekivala od riječi : „Umro je svetac!“ Bilo je ljudi koji su govorili da je bio preblag s pokorama. Ali nije se na te njihove riječi obazirao. On im je uvijek odgovorio na to da ga je Isus Krist naučio da bude takav prema ljudima. Njegova neispunjena želja je bila da se vrati u svoj rodni kraj, u Hrvatsku.

Proglašen je svetim dana 16. listopada 1986. od pape Ivana Pavla II. papa koji je također svet. Sveti papa Ivan Pavao II je dočekaio vjernike na hrvatskom jeziku, zato što je bilo dosta Hrvata na njegovoj kanonizaciji. Njegov spomendan je 12. svibnja. Možemo reći da je sveti Leopold zaštitnik oboljelih od karcinoma. Tu odluku je donio papa Franjo 2020.godine.

U knjizi *Iz dubine svoga siromašnoga srca* možemo ukratko saznati o životu Leopolda Mandića. Zahvaljujući toj knjizi možemo upoznati svetoga Leopolda Bogdana Mandića. U njoj možemo vidjeti pisma koja je on slao drugima te pisma ljudi koja su njemu slali radi poteškoća života. Možemo reći, da su vjernici u njemu tražili utjehu, to jest, tražili su svećenika koji je poslan od Boga i koji je znao prepoznati padove u životu. Svjedočanstva ljudi koji su znali svetoga Leopolda su govorila da je otac Leopold bio čovjek velika srca i da je jako volio svoju domovinu. Imao je tu veliku ljubav prema njoj, živio je u drugoj državi, ali se ponašao kao da je Talijan. Nije mu baš išao talijanski, ali je uspio napisati pisma vjernicima. Tu vidimo njegovu volju i snagu gdje je bio s ljudima. Kada je bio bolestan, uvijek je imao osmijeh na licu.

Bio je uvijek dobre volje. Možemo reći da je bio primjer drugima veseo i kad je bio bolestan i kad je bio umoran. Malo je spavao i uvijek je postio zbog drugih. Tu možemo vidjeti njegovu žrtvu i post radi drugih ljudi.

Njegova žrtva je bila pomoći drugima i moliti se. Imao je tu veliku ljubav prema Gospi, koja mu je bila poput majke. Zbog te velike ljubavi prema njoj, napisao je i spise.

Iz tih spisa možemo učiti o franjevcima. Život oca Leopolda je bio pretrpan obavezama. Bio je profesor, radio je poslove u samostanu, ispovijedao i, naravno, pisao pisma vjernicima. Zato je imao problema sa zdravljem. Bio je pogrbljen, često neispavan. Njegova sposobnost je bila da je u svakoj osobi prepoznao i vrlinu. Iz navedenoga, ljudi su u njemu prepoznali osobinu sveca. Bio je predobar prema drugima. Bio je pošten prema ljudima, od siromašnoga do bogatoga čovjeka.

Možemo reći, da je uistinu imao prave osobine sveca.

Ta njegova duhovnost koja je bila prisutna među ljudima ostala je biti prisutna među nama i nakon smrti.

Osjeti se ta milost i njegova prisutnost na njegov spomendan. Dokazi njegove prisutnosti su čudesa po njegovom zagovoru te njegovo neraspadnuto tijelo. To neraspadnuto tijelo je dokaz da je on uistinu svet te da molimo za sve svece. Sveti Leopold je i zaštitnik oboljelih od tumora. Tu odluku je donio papa Franjo. Sveti Leopold je i zaštitnik svih ljudi, a ne samo grešnika i oboljelih od tumora.

1.1. Djetinjstvo Leopolda Mandića

Leopold se rodio u Herceg Novom. Njegovi korijeni su bili iz Zakučca, iz Hrvatske. U Zakučcu postoji njegovo svetište. Njegov otac se zvao Petar Antun, a majka se zvala Dragica, djevojački Carević. Njegovi roditelji su bili plemićkog podrijetla. Imao je dosta braće i sestara. Radi slaboga zdravlja njegovi roditelji su ga krstili kasnije. Na krštenju dobiva ime Bogdan Ivan. (Lazzara, 2016., str. 12)

Jako je volio svoje roditelje, koji bili su jako pobožni vjernici. Njegova obitelj se bavila trgovinom i ribarenjem na moru, ali je doživjela krah te je stiglo siromaštvo. Leopold se naučio na siromaštvo. On je slabo rastao i bio je krhkoga zdravlja te je tijekom života imao zdravstvenih problema. Odmalena je imao nešto posebno u sebi, bio je jako poseban.

Nije ništa imao u životu materijalnih dobara, a ako je i imao, rado je to podijelio s drugima. Rado je dijelio kruh sa svojim prijateljima. Bio je jako vezan uz svoju obitelj. (Lazzara, 2016., str.12). U spisima možemo vidjeti da je njegova obitelj bila jako religiozna, odmalena je volio ići na mise s obitelji.

Još u djetinjstvu je htio postati svećenikom i to ga je jako zanimalo. Kao malo dijete, bio je jako dobar i rado je dijelio svoje stvari s drugima. Njegovo djetinjstvo je bilo ispunjeno duhovnim životom. Rado je pomagao drugima. U ranoj dobi je osjetio Božji poziv i njegovi roditelji su to dobro prihvatili. U njegovom životu je uvijek bio prisutan Gospodin Isus Krist. Možemo vidjeti u spisima da je odmalena imao taj prisutan duh Isusa Krista u sebi i da je duh isto bio prisutan u obitelji.

U knjizi P .E .Bernardi *Leopold Mandić, Svetac pomirenja* koju je preveo opat Nikola Stanislav Novak, piše o njegovom djetinjstvu. On je odrastao slabašan i u djetinjstvu nije rastao. Odmalena se razlikovao od drugih. Imao je u sebi izražajnu osobnost. Bio je plemenitoga duha i bio je jedini u društvu koji je imao u sebi nešto neopisivo. Imao je u sebi taj Božji dar snage i uvijek je pomagao svojim prijateljima u nevolji. Uvijek je u društvu izbjegavao svade i strane, prema svima je bio jednak. Svakoga je volio na isti način, od malenih pa do velikih u društvu. Katkada bi znao otići u sobu i znao do dugo u noć klečati i moliti na golim daskama. To je bila njegova pokora. Vidi se njegova velika pokora prema Bogu. Imao je prijatelja s kojim je rado dijelio dio svoga komada kruha i njegov prijatelj je bio siromašan kao i on. Odrastao je u siromaštvu i ono što je malo imao, to je rado dijelio s drugima.

Jednom zgodom u njihovu kuću je došla žena koja se nije pristojno obukla i on ju je prekorio. Tu se vidi da u sebi ima taj dar hrabrosti i snage. Znao je odmah da se žene ne bi tako trebale odijevati. (Bernardi, 1996., str.7).

Znao je što valja i što ne valja. Uvijek je bio uzor drugim mladićima svoje dobi. Odrastao je u selu gdje su ljudi bili pravoslavci i katolici. Kao i svaki dječak, Leopold je volio nogomet. Imao je osam godina i slučajno je razbio prozor crkve svetoga Jeronima u rodnom kraju, u Herceg Novom. Sestra ga je radi toga odvela svećeniku i svećenik mu je dao tešku pokoru. Za kaznu je morao klečati dugo u sredini crkve svetoga Jeronima.

1.2. Put ka ređenju

Njegov put ka ređenju je bio dug. Svakog dana i svake noći se znao moliti Gospodinu Isusu Kristu na tu nakanu. Giovanni Lazzara piše u svojoj knjizi da je Leopold sa svojim ocem rado posjećivao samostane i crkve te je kroz to sve dublje shvaćao da ga Gospodin poziva na svećeničku službu. Znao je pohađati mali kapucinski samostan koji je bio u njegovoj župi i kroz te posjete u njemu je sazrijevala želja za svećeništvom. Fratri dolaze u njegovu župu i pripovijedaju u njegovom selu. Oni su ga oduševili svojim životom da bi im se i sam pridružio. Oduševila ga je jednostavnost njihova života. Franjevci su uvijek bili vedrog i slobodnog duha. Franjevci su bili i siromašni. Takav je bio i Leopold. Veseo, radišan i siromašan.

Možemo vidjeti da je u već u djetinjstvu želio postati svećenikom. (Lazzara, 2016., str.13-14). Sa šesnaest godina, kao i svaki mladić imao je neke ideale. To jest, pitao se što želi biti u životu. Leopold Bogdan je odrastao u posebnim političkih okolnostima. Bilo je političkih sukoba između pravoslavaca i katolika. Radi tih političkih sukoba počeli su se udaljavati katolici i pravoslavci. Bogdan je bio svjedokom tih političkih svađa i razmjera u društvu. Njegova želja je bila da, kad bude svećenik, pomiri pravoslavce i katolike. Radi fratara koji su tada bili u njegovom selu u njemu se rodila jaka želja da i sam postane fratar. I on odlazi u samostan u Italiju i oblači habit. (Lazzara, 2016., str. 13-14)

Godine 1882. odlazi u samostan i oblači kapucinski habit. Otputovao je u Udine. Spominje se emotivan odlazak u samostan. Njegova obitelj ga je pitala :“ Bogdane, zar nas napuštaš, a ne plačeš?“. On im je odgovorio sa smiješkom da je on već doma, da je u Gospodnjoj kući. Kad se rastao od majke, majka mu je govorila da pazi da se ne prehladi. Leopold Bogdan Mandić je imao karton slaboga zdravlja. Lako se mogao prehladiti i zato mu je majka bila zabrinuta i brižna. (Lazzara, 2016., str.15)

Stari svećenik don Luigi Scrosoppi, danas sveti Luigi Scrosoppi, je posebno pomagao i odgajao djevojčice u okolici Udina. Zato mladi Bogdan ima prigodu vidjeti u tom samostanu don Luigija Scrosoppija. Dvije godine kasnije, stari svećenik don Luigi Scrosoppi je umro 3. travnja 1884. i u gradu Udine je bio dan žalosti. Na tom sprovodu su bili i franjevci kapucini, bio je i Leopold Bogdan Mandić. Njegov sjemenišni život je bio strog i dug. Duge sate je učio i nije imao puno odmora. U samostanu je mogao dugo učiti, postiti i imati malo vremena za odmor. Kao sjemeništarac bio je duhovan i jako vrijedan. Imao je disciplinu i sve je radio kako treba. (Lazzara, 2016., str. 15-16). Nije se protivio ničemu i tu se vidi da je bio jako poslušan prema svojim pretpostavljenima. Njegova braća sjemeništarci su ga brzo zavoljeli radi poslušnosti i radi dobrote prema drugima. Sjemeništarci su vidjeli kako se on ističe među svojom braćom, sjemeništarcima. (Lazzara, 2016., str.15-16)

Bogdan biva dvije godine u kapucinskom samostanu do 1884. Njegovi odgajatelji radi uzornoga ponašanja i napretka u školovanju odluče da on može ući u kapucinski novicijat, te oblači franjevački habit svetoga Franje. Tu vidimo kako je on ozbiljno shvatio svoj Božji poziv i ulazak među braću sjemeništarce. Sjemeništarci su vidjeli da je njegovo lice preobraženo u duhu učenja Isusa Krista. Radi poslušnosti i učenja napokon može obući franjevački habit. P.E. Bernardi piše da je bio potresan rastanak s njegovom obitelji. Njemu se činilo da mu je uvijek bila potrebna nježnost obitelji.

Budući da je njegov životni cilj bio da postane misionarom, radi toga se posvetio učenju. Braća sjemeništarci su vidjeli da Leopold ozbiljno shvaća svoj poziv u sjemeništu. Dugo je molio i napredovao u duhovnosti. Kad su mu nešto rekli stariji sjemeništarci, on je poštivao svaku njihovu odredbu. Imao je puno poštovanja prema starijima. Radi tih vrлина, poglavari su rado odobrili da obuče franjevački habit, to jest, da postane franjevac kapucin.

1.3. *Franjevac kapucin*

Leopold Bogdan Mandić bio je franjevac kapucin. Tu ćemo upoznati franjevce kapucine, kako su dobili ime i koja je njihova uloga u Crkvi. Franjevci kapucini, ime dolazi od latinske naziva ***Ordo Fratrum Minorum Cappuccinorum***. Oni su danas OFM što znači opservante i OFMConv što znači konventualci te treći ogranak franjevačkog reda. (<https://kapucini.hr/povijest-franjevaca-kapucina/>).

Ime su dobili po svecu Franji Asiškom, a red je nastao u 16. stoljeću, 1525.godine. Franjevački red se razvija do 1574.godine, ali samo u Italiji, zbog papinske zabrane red se nije mogao razvijati u drugim zemljama. Papa Grgur 13. godine 1574. ukida tu zabranu i franjevci kapucini se šire u Francusku i ostale zemlje svijeta. Kako su se oni brzo širili po Europi i po svijetu, franjevci su bili putujući misionari i propovjednici. Nažalost, bila je mržnja prema njima u nekim zemljama. Godine 1622., sveti Fidelis je posvjedočio svojom krvlju hrabrost što znači mučeničkom smrću i dao svoj život zbog kapucinskih propovijedanja. Možemo reći, u toj zemlji su bili protestanti. Kapucini su današnji apostoli zato što oni dijele s drugima radosnu vijest. Njihova zadaća je bila apostolsko propovijedanje. Ljudi su se brzo zainteresirali za njihova propovijedanja. Tako je postala zadaća kapucina - da propovijedaju.“ (<https://kapucini.hr/povijest-franjevaca-kapucina/>)

Kako izgleda franjevački habit te kakav je franjevački duh ? Postavlja se pitanje što je to habit? Habit je duga redovnička crna haljina, to jest redovničko odijelo koje je u Katoličkoj Crkvi određeno za redovnike, redovnice i za monahe. Riječ *habitus* dolazi od latinske riječi *habitus* što znači način života. Njihova vanjska odjeća označuje unutarnju promjenu i stil života. Njihov habit se smatra zaštitom spasenja i plaštem pravednosti. Pa prema tome, redovnički habit znači zaštita spasenja i plašt pravednosti. Redovnici oko pojasa imaju bijeli konopac koji ima na sebi tri čvora. Ta tri čvora predstavljaju njihov život. To predstavlja njihovo obećanje prema Bogu. Prvi čvor predstavlja siromaštvo, drugi čvor predstavlja čistoću i treći čvor predstavlja poslušnost. Ta tri čvora predstavljaju njihov zavjet prema Bogu. (<https://kapucini.hr/kapucinski-habit-i-franjevacki-duh/>)

Leopold Mandić je bio nizak 135 cm i znao je nositi habite drugih franjevaca kapucina. Kapucinski red proživljava borbu koja je bila duga i mukotrpa i tražila je potragu za novim identitetom i zanosom obnove u društvu i to se dogodilo u 60. i 70. godinama prošlog stoljeća. Franjevac kapucin najčešće nose dugu bradu i sandale na bosa stopala. (<https://kapucini.hr/kapucinski-habit-i-franjevacki-duh/>).

Što je siva eminencija? Siva eminencija je izraz koji označava nekoga tko stoji iza neke važne osobe. Taj pojam je nadahnut o redovniku kapucinu i riječ je o Franjoisu - Josephu Le Clerc du Tremblayu. Kao redovnik je živio povučenim životom, postoje podaci da je bio svjetlo sjene i da je taj izraz bio povezan s bojom njegovog habita i ponašanjem. Zajedno je surađivao s kardinalom Richelieuom. Kardinal Richelieu je poznat po nazivu crvena eminencija. Jedan kapucin je nosio kestenjasto- smeđi habit. (<https://kapucini.hr/fratar-kapucin-siva-eminencija/>)

Dana 2. svibnja 1884.godine u Veneciji, Leopold Bogdan ulazi u kapucinski novicijat u Bassano di Grappa, i tada oblači franjevački habit te postaje fratar Leopold. Njegova želja u tom franjevačkom životu je bila misija na istoku. I samo se obazirao na taj san. Novi novicijati u samostanu moraju se podvrgnuti strogom odricanju te strogom postu i dugom učenju. Njegov put u novicijatu je bio dug, morao je strogo postiti, biti dugo budan i dugo moliti i svakome pomoći u samostanu. Njegove temeljene vrijednosti su bile poniznost, vjera i ljubav, dakle vrijednosti su bile Božje kreposti. Bio je ponizan prema svojoj braći i nadređenima, vjerovao je u Boga i stalno se molio Gospodinu Isusu Kristu i imao je ljubav prema braći i prema Mariji, Majci Božjoj i Gospodinu Isusu Kristu. On kao franjevac kapucin je brzo napredovao. Zato su mu se ostali sjemeništarci divili i svjedočili njegovoj sposobnosti da bude misionar i svećenik.

Leopold Mandić, od 1885. do 1890. godine je pohađao studij filozofije koji je bio na latinskom i talijanskom jeziku u samostanu Svetoga Križa u Padovi. Kasnije pohađa studij teologije u Padovi. Zahvaljujući tome, uspješno pohađa svoje studije. Od kolegija na studiju dobro su mu išli dogmatska teologija, Sveto pismo, moralna teologija, crkveno pravo, crkvena povijest i govorništvo. (Lazzara, 2016., str. 19).

U svibnju 1885.godine polaže privremene redovničke zavjete. Kasnije toga dana odlazi u samostan svetoga Križa u Padovi. Njegovo učenje i molitva su Leopoldu bila svakodnevna rutina. Uvijek je govorio o Bogu i o pitanjima skolastike. Samo ga je to zanimalo. Ljudi su mu se divili i rado su s njim razgovarali i jako su ga poštivali. Kada su ljudi razgovarali s njim, uvijek je na njih ostavio neki dojam koji je neodoljiv. Posvećen je za svećenika 20.rujna 1890. u Veneciji. (Bernardi, 1996., str.9-10)

Leopold Bogdan Mandić volio je čitati knjige i zato je birao velike mislioce i, naravno, velike autore. Njegova želja je bila pomiriti istok i zapad. Nažalost, njegovi roditelji nisu bili u mogućnosti doći na njegovo ređenje, ali zato su mu poslali pismo. Otac i majka su mu poslali pismo, svaki posebno. Kad se zareadio, na taj dan je dobio dekret i ostao je u venecijskom kapucinskom samostanu na otoku u Giudecci. Njegova ovlast je bila propovijedanje i ispovijedanje. U početku je propovijedao, ali zbog govorne mane je odlučio samo ispovijedati. U tri godine redovničkog iskustva je stekao prva iskustva pastoralnoga služenja pod vodstvom samostanskoga poglavara. Zbog slabašnoga zdravlja, poglavari mu nisu dopustili da propovijeda i da odlazi u misije. Nije mogao napustiti Italiju. Njegov franjevački život je bio ispovijedanje i čišćenje. Znao je prositi od vrata do vrata svake kuće. I znao je raditi ponizne poslove u samostanu. (Lazzara, 2016., str. 18-21)

1.4. Život u samostanu

Njegova sobica u samostanu je bila jako mala. Bilo je neizdrživo hladno zimi, sobica se zimi tada nije grijala. Na krevetu nije bilo niti jastuka niti popluna. Ležao je na golom krevetu. U to vrijeme, zime su bilo jako hladne. U Padovi je ispovjedaonica bila Leopoldov dom. Ispovjedaonica mu je postala mjesto boravka i svećeničkoga djelovanja. Tijekom 40 godina, od ranoga jutra su njegovu ispovjedaonicu opsjedali ljudi od visokog pa do niskog staleža, bili su najugledniji i visoko obrazovani pa i obični puk. (Sirovec, 2011., str. 179)

U listopadu 1923., Leopold odlazi u riječki samostan. Boravio je u riječkom samostanu manje od mjesec dana te se natrag vraća u Padovu. Za Božić, Leopold odlazi u Padovu na poslušnost kapucinskoga provincijala. Sa zanosom je primljena vijest u Padovi o povratku ispovjednika Leopolda Mandića. Te Leopold Mandić ostaje u Padovi do 1942., do svoje smrti. Njegova sobica za ispovijedanje je bila jako hladna zimi i u jednom kutu bio je križ i slika Gospe iznad stolice i klecala. Uvijek je bila mala vaza svježeg cvijeća pred Gospinom slikom. (Lazzara, 2016., str. 29)

Dvadeset godina poslije povratka u Padovu, otac Leopold prima tisuće i tisuće vjernika, grešnika i pokornika, od najnižeg do najvišeg staleža. (Lazzara, 2016., str. 29-30)

Leopold Mandić, 28. listopada 1888. odlazi u samostan Presvetoga Otkupitelja u Veneciji. Tokom Prvog svjetskog rata, 1917.godine, Leopold kao ratni zatočenik je poslan u kapucinski samostan u Toru, u talijansku pokrajinu Caserti. Poslije Prvog svjetskog rata, 1918. godine Leopold odlazi u samostan u Arienzo.

1.5. „Apostol pomirenja“

Što je to sakrament pomirenja? Sakrament pomirenja ili ispovijed je sakrament ozdravljanja. „Oni koji pristupaju sakramentu pokore primaju od Božjeg milosrđa oprostjenje uvrede nanesene Bogu i ujedno se pomiruju sa Crkvom, koju su sa svojim grijehom ranili i koja radi za njihovo obraćenje s ljubavlju , primjerom i molitvom.“ (KKC, 2016. , str. 389)

Sakrament pomirenja, možemo nazvati i sakramentom obraćenja. To je Isusov poziv na obraćenje, put povratka k Bogu gdje se čovjek grijehom udaljio od Boga. Isus nas poziva na obraćenje i to je Kristov poziv na obraćenje koje je dano od Boga. Grijeh je prekid komunikacije s Bogom. Bog jedini otpušta grijehe.

Sakrament oprostjenja je ustanovio Isus Krist za sve grešne članove Crkve. Sakrament pokore nama vjernicima pruža mogućnost na obraćenje i na ponovno dobivanje milosti opravdanja. Crkveni Oci smatraju sakrament pokore kao spas za obraćenje od grijeha. Što su to pokornički čini? I zašto je ona važna za svakoga grešnika? Pokorničke čine dijelimo na kajanje, ispovijed grijeha te na pokoru , to jest zadovoljštinu. Kajanje je dar Božji, to je usađeno u svakome čovjeku. To se događa kao posljedica promatranja odvratnosti grijeha. Ona se budi u nama kada znamo da radimo nešto loše i imamo strah od grijeha. Kada se osoba ispovijeda ispovjedniku, ona se oslobađa i olakšava od grijeha.

Tim razgovorom, osoba priznaje svoje grijehе i sučeljava s grijesima i preuzima na njih odgovornost te se otvara Bogu. Naravno, svaka osoba na ispovijedi mora priznati svoje grijehе zato što je glavni dio sakramenta ispovijedi, to jest sakrament ozdravljanja i zato mi kažemo da je za olakšanje duše. Treći pokornički čin je zadovoljština ili pokora.

Pokora može biti molitva (najčešći oblik u svakoj ispovijedi), napraviti dobro djelo ili može dobiti poziv na odricanje, npr. post ili žrtva. Ta pokora nam pomaže da se pomirimo s Kristom i da obrišemo svoje grijehе zauvijek. Učinak tog sakramenta ispovijedi je pomirenje s Bogom. I na kraju svake ispovijedi dobivamo oprost, to jest otpuštenje grijehа.

Otac Leopold Bogdan Mandić je najpoznatiji ispovjednik i apostol pomirenja. Možemo ga nazvati zaštitnikom grešnika. Mogli bismo reći da je on bio psiholog za duše, o svakoj osobi je sve znao i prije upoznavanja. Bio je jako mudar i dobro je čitao duše i to je bila njegova najveća vrlina. Ispovjednik otac Leopold je ispovijedao tisuće i tisuće uznemirenih, ojađenih, grijehom i krivnjom smrvljenih duša. Zbog straha je grijeh i krivnja, izgubljenost, razdražljivost, nesigurnost i osamljenost. Razaranje bića je grijeh. Leopold je u sebi imao dubinsku vjeru moć sakramenta ispovijedi. Rekao je da je sakrament čudo Božje svemoći i da je veći od uskrsnuća Lazara i mladića iz Naina. (Lazzara, 2012. str. 198-200)

To je odrješenje slavlja uskrsnuća, događaj uskrsnog jutra, vraćanje u život, novo stvaranje, oslobođenje od okova, let u slobodu. To je uključivanje u tokove Božje ljubavi i blaženstva. Otac Leopold je znao i vjerovao i bio je osvjedočen. Znao je da čovjek vjere u ispovjedaonici doživljava uskrsno slavlje. Leopold je zajedno s pokornikom pjevao Božju slavu i dobrotu u ispovjedaonici. On je znao reći da su oni grešnici i da neka im se Bog smiluje obojici.

Pokornici su znali imati prigušeni jecaj i to je bio znak rađanja novog života u ljubavi i u radosti. Zato se on nije dao otjerati iz ispovjedaonice. Otac Leopold je bio svjestan onoga što je grijeh. Znao je da je grijeh protuslovlje istini i dobroti, doslovno protiv ljubavi i dobrote. Grijeh je perverzija čovječnosti. Mogli bismo reći, da je to skupljanje ljudskog bića u jezgru mržnje i nečovječnosti. Zna se da milost oživljava i da grijeh ubija. Tu se vodi posljednja bitka za opstanak, za nezamisliv razvoj čovjeka i za blaženstvo u vječnosti u ispovjedaonici. Leopold je znao da svećenik mora spašavati zato što je preuzeo ulogu Spasitelja. (Lazzara, 2012., str. 200-201)

Ispovjednik mora imati srce za ljude i mora poznavati čovjeka i voljeti čovjeka i sa svim njegovim nastranostima. To je sve imao sveti Leopold Bogdan Mandić. Isus je jedini koji neizmjerljivo voli svaku osobu i jednako voli sve ljude. Zato što Gospodin zna da je čovjek slab i da je neotporan prema zlu, jedva naklonjen dobru i da je svaka osoba prevrtljiva, nepostojna, sumnjičava i plašljiva, zato je prema svima milosrdan. Gospodin shvaća i zna da mu se čovjek uvijek vraća i On mu sve oprašta i kroz sedam sakramenata Gospodin je čovjeku prisutan. Leopold se savršeno uklopio u božanske dobrote. Ljudi su Leopolda otkrili da je on svetac Kristova milosrđa i oprostjenja. Ljudi su išli na ispovijed i vraćali su se uskršli u ljubavi, miru i u radosti, rasterećeni i oživljeni i s voljom da se usavršavaju i bore. Bili su nadahnuti. Zato se Leopold nije dao istjerati iz ispovjedaonice jer je vidio što je za njega Bog odlučio. Kad je on bio mladi svećenik, bio je neiskusni svećenik. Uvijek se kajao. Govorio je da je on bio kriv i da ih nije znao raspoložiti za kajanje. (Lazzara, 2016., str. 201-203)

Svećenici su mu znali govoriti da je bio preblag prema pokornicima i uvijek je govorio da ga je to Gospodin naučio i Leopold je znao pokazivati na raspelo. Svi znamo što su grijesi, to je nešto suprotno od onoga što je dobro. (Lazzara, 2012., str. 201-203)

Danas je sveta ispovijed postala kao razgovor između svećenika i grešnika. Ljudi više ne shvaćaju ozbiljno što je to ispovijed. Ljudi uvijek govore iste grijeha na svakoj ispovijedi te ih opet ponavljaju do druge ispovijedi. Svi znamo da je Isus došao spasiti nas grešne.

Leopold je znao kakvi su bili ljudi u njegovo doba ispovijedanja čak je znao reći grijeha koje su pokornici zaboravili. Imao je taj dar koji mu je Bog dao, da se oni skroz odriješe od grijeha. Znao je doći na ispovijed mladić koji je htio postati svećenik te mu se htio ispovjediti i Leopold je znao reći sve grijeha koje je on zaboravio. Leopold je gotovo 40 godina bio zatvoren u sobici u Padovi gdje je ispovijedao satima bez ijednog dana odmora ili opuštenosti i sve to vrijeme u njoj, bilo da ju je jako sunce grijalo ili zimi kad je drhtao od zime. On ne bi nikada rekao dosta i nikada da bi otposlao nekoga zbog dosadivanja ili kada mu je netko došao u zadnji čas. Kada mu je netko dolazio, odmah bi se vraćao i pokazao bi im duhovnu radost. I to se tako ponavljalo deset ili stotinu puta. Kada bi navečer legao u krevet, onda mu njegov brat pokucao na vrata jer se brat želio ispovjediti i odmah je Leopold ustao iz kreveta i došao ga je ispovjediti. On bi onda ustajao više puta. I tako je bilo u svako doba. Svako jutro i svaku večer. Uvijek je bio nasmijan i prijazan i uvijek mu je bila u glasu vedrina i imao je blagi glas. (Bernardi, 1996., str. 30-31)

Prijatelj se uplašio za njegovo zdravlje zato što je Leopold bio slaboga zdravlja. Prijatelj je htio da se Leopold odmori i ode u krevet. Leopold mu odgovori na to da su svećenici rođeni da se žrtvuju. Uvijek je govorio grešnicima da se mole Blaženoj Gospodarici i da im se pokaže da je Ona njihova majka i da Ona isprosi potrebno zdravlje kako bi oni mogli savladati poteškoće na dobrobit glasa. Njegov prijatelj grešnik je bio pogođen kao da je nečime udaren kao grom i prijatelj padne na koljena te počne plakati i zatraži milosrđe uz obećanje gdje će se odreći svojih grijeha, svojih pogrešaka i krivih načela. (Bernardi, 2016. , str. 30-31)

Prispodoba o dobrom Samaritancu je Leopoldu bila primjer za ispovijed. Ta Kristova prispodoba je poticanje na ljubav prema bližnjemu. Zato je Leopold primao sve grešnike i nikada nije pravio razliku među njima. Nije pravio razlike između bogatih i siromašnih. Primao je na ispovijed i bogate i siromašne, profesore ili one nepismene, one uljudne i one neuljudne. To su sve bile duše za koje je Krist umro. Prispodoba o dobrom Samaritancu je bila primjer za sve ljude, kako svakome možemo pomoći u nevolji. Leopold je znao upotrijebiti ulje koje ublažuje i vino koje žeže. Primjer, koristio bi „ulje“ u najviše slučajeva što znači blagost i dobrotu. Jednog dana, crkveni dostojanstvenik mu je govorio u ime svećenika, grešnika i prigodom zlatna jubileja i njemu se obratio da je previše blag prema ljudima. Crkveni dostojanstvenik mu je rekao da ta njegova neiscrpna dobrota ima dvostruku pouku, a to je da nas podsjeća da smo mi dužni velikodušno odgovoriti Bogu koji nam iskazuje svoju veliku dobrotu po svome službeniku i druga pouka je obaveza da i mi s jednakom mjerom velikodušnosti postupamo s dušama koje dolaze k nama. (Bernardi, 1996., str. 31-32)

Zato crkveni dostojanstvenik govori Leopoldu da njegova dobrota podsjeća i da je ona jedino djelotvorna ljubav koja osvaja duše, ona ljubav koja nas spaja s Isusom Kristom koji se proslavio snagom Duhova Svetoga te je dao prednost toj ljubavi. (Bernardi, 1996., str. 31-32). Otac Leopold Mandić je svakom grešniku znao dati savjet. Ljudi su od njega stalno tražili mišljenje o životu. To je bio njegov dar. Otac Leopold ih je uvijek pažljivo slušao te je zatražio rasvjetljenje od Boga. Ta njegova riječ je bila riječ iskustva, dar Duha Svetosti i mudrosti. Bio je službenik Božji kada je dijelio savjet. On je osjećao odgovornost teške i osjetljive dužnosti te je to sve rješavao u ime Gospodinovo. Samo je jednom davao savjet. Uvijek je govorio da je to govorio Bog, to jest, da je službenik Božji. Leopold je bio pod utjecajem vjere i poniznosti i on se smatrao nesposobnim za bilo što drugo, te je vjerovao da je on svećenik.

Leopold Mandić je izgovarao jednostavne riječi zato da ljudi lako shvate Božje riječi. Znao je pogledom prodirati u dubine savjesti i otkrivati tajne. To je plod njegova velikog iskustva zato što je dobro poznao svako ljudsko srce. Bilo je mnogo slučajeva gdje je to bilo pravo rasvjetljenje gdje su se potpuno otkrivale duše pokornike i on ih je čitao za knjige. Bilo je slučajeva gdje je pokornik otvorio usta na ispovijed, Leopold bi mu odgovorio da ga je potpuno razumio i da sve zna. Bilo je pokornika gdje se nisu mogli smiriti poslije tih riječi od Leopolda. Njemu je bilo beskorisno opiranje pokornika i odmah je otkrio njihove duboke tajne i tajne savjesti. (Bernardi, 1996., str. 35.-36). Kapucinski klerik je zatražio od Leopolda ispovijed, ali otac Leopold ga prekine i kaže mu da sve zna. Kapucinski klerik ga zamoli da mu dopusti da sve kaže radi vlastitog otvaranja duše. (Bernardi, 1996., str.41).

Ali mu Leopold odgovori da bi on mogao biti miran da će mu on sve kazati što je taj klerik sve učinio. Prošlo je dvadeset minuta, Leopold mu je iznio sve grijeha i to najmanje te je dodao grijeha koje se i on nije sjetio i pokornik je imao marljiv ispit vlastite savjesti. Na to mu Leopold odvrati da mu je sve bilo poznato i da pokornik mora naučiti vjerovati ispovjednikom riječima. (Bernardi, 1996., str.41)

Jednom prilikom otac Leopold se vraćao kući pješice u samostan. Pokraj njega, u blizini crkve prošao je jedan gospodin na biciklu koji je bio ateist. Gospodin se hvalio Leopoldu da nije bio u Crkvi i da ne vjeruje u Boga i grdio je svećenike. Neko vrijeme su se gledali Leopold i gospodin. Prošlo je neko vrijeme i gospodin ga je upitao zašto ga tako dugo gleda i hoće li ga on nešto pitati. Na to mu Leopold odgovori da pođe s njim u crkvu. Gospodin je ostao u šoku, bio je iznenađen. Bio je malo neodlučan i predomislio se, te odlučno rekao Leopoldu da će krenuti s njim u crkvu. Oni su ušli u ispovjedaonicu i Leopold ga otpusti te je gospodin bio pomiren s Bogom. Otac Leopold mu je vratio vjeru u Boga, u ljubav prema Boga. Gospodin se preobratio te je živio kao katolik.

Pripovijedao je ocu Leopoldu, o tom pogledu koji je bio važan za njegov obraćenje. Govorio je ljudima da je taj pogled prodro u njega poput nečega snažnoga, poput mača. Možemo reći, da je Bog s darovima posredovao na ljude na čudesan način te je pomogao Leopoldu koja je bila njegova želja da duša bude spašena. Ispovijed je susret s prijateljem. Ispovijed je liječenje od zadobivenih rana od grijeha. One se stječu pravilima normalnog života te se na kraju zadobiva pokora gdje su ispunjeni potrebni uvjeti. Ispovjednik je onaj koji je otac, liječnik, učitelj i sudac. To je onaj koji u ime Božje i njegovom vlašću dolazi jedino od Boga. I to je sve bio i otac Leopold za svoje pokornike. (Bernardi, 1996., str 41-42).

Leopold je sebe smatrao prijateljem pokornika. Kad je prvi put upoznao nekoga čovjeka, ponašao se kao da se oni dobro znaju. Uvijek je bio ljubazan, srdačan, ponizan i svima je želio pomoći. Ako bi zapazio da je neki čovjek bio uplašen ili nesiguran, ustao bi sa svoga naslonjača. (Bernardi, 1996., str.41-42). Prije njegova zaređenja, Leopoldova prijateljstva su bila kršćanska te su bila uzdignuta na viši stupanj. Bio je odan prema prijateljima i htio je održati to prijateljstvo. Poslije ispovijedi, znao se dopisivati putem pisama s pokornicima. Htio je znati što je bilo s njima poslije. Htio je održati kontakt s njima i imati s njima komunikaciju. Da oni vide da nisu sami i da je s njima Bog svaki dan, u svako doba.

Možemo reći da je Leopold bio duhovni vođa. Vodio je grešnike na pravi put i znao je pokornicima dati neki dobar savjet. Zato je on apostol pomirenja. Apostol pomirenja u Padovi. Bio je pomoć drugima. Kada je ljudima trebao neki dobar savjet, uvijek bi im dao neki citat iz Biblije ili bi im pokazao na raspelo. Ta njegova ljubav prema Bogu je bila neopisiva.

On je uistinu zaštitnik svih nas ljudi, nas malih ljudi, nas grešnika i koje tražimo pravi put do Boga. On se zalagao za to, da ljudi budu ponizni i neka traže pravi put do Gospodina. On je u mladosti osjetio Božji poziv da bude ispovjednik. Rado je dočekivao nove ljude, one koji su trebali Božji oprost. „Ako bismo ga mogli definirati jednom riječju, onda bi ta riječ bila ona kojom su ga nazivala njegova subraća i vjernici, on je ispovjednik i on je znao samo ispovijedati.“ (Ivan Pavao 2.)

To je bio njegov govor 16. listopada 1983. na misnom slavlju proglašenja svetim. Otac Leopold je s lakoćom podjeljivao Božje oprostjenje u sakramentu ispovijedi te je duhovno pratio one koji su tražili njegovu pomoć i savjet. Svaka duša koja će zatražiti njegovu duhovnu pomoć biti će Istok gdje je Leopold želio biti misionar. (Lazzara, 2016., str 30-31)

Zapisat će 31. svibnja 1941. godine da će se zavjetom obvezati i da će svaki trenutak s marljivošću iskoristiti i da će voditi računa o slabosti i da će posvetiti snage da vrati odijeljenu braću na Istok u katoličko jedinstvo, da pomiri Istok i Zapad. Zato će svaka duša biti Istok gdje joj je potrebno Leopoldovo služenje. (Lazzara, 2016., str. 30-31).

Povodom njegove beatifikacije, papa Pavao 6. će prepoznati u ocu Leopoldu prethodnika duhovnog ekumenizma. Dakle, otac Leopold je djelovao ekumenski to jest nije odmah djelovao, ali je proricao i sanjao o tome da bude jedinstvo između katolika i pravoslavaca. On će uvijek ostati čovjek malih i jednostavnih riječi, čak onih i nespretnih koji su i grešnici. Čak i oni koji su udaljeni od Boga te su bili ganuti pa su se obratili Bogu. U ocu Leopoldu su ljudi nalazili iskusna duhovnika na putu kršćanske svetosti te su ga ljudi dobre volje primali da budu novo svjetlo Crkve. Sveti Pavao u Prvoj poslanici Korinćanima piše da izabra Bog da posrami mudre i slabe svijeta, izabra Bog da posrami jake te neplemenite svijeta i prezrene izabra Bog i ono što nije da uništi ono što jest i da se nijedan smrtnik ne bi hvalio pred Bogom. I tako će dan za danom i mali Leopold rasti u unutarnjoj veličini i koja je velika u Božjim očima. Tu će vrijeme otkriti skrivenu svetost i to svetost oca Leopolda.“ (Lazzara, 2016., str. 30-31).

Možemo napomenuti, da su službenici sakramenta pomirenja svećenici i biskupi. Zato što su oni nasljednici apostola koji su poslani od Isusa Krista. Dakle, svećenici imaju vlast da odriješe osobe od grijeha. Ta služba je dobivena od Boga, za pomirenje s Crkvom. Zadaća svećenika je da oni potiču vjernike na ispovijed. U prošlosti, ispovijedi su bile javne. Na Drugom vatikanskom saboru se to promijenilo. Danas je poželjno da je ispovijed razgovor između vjernika i ispovjednika.

U kanonskom pravu piše da moramo čuvati nečiju ispovjednu tajnu, ako smo je čuli od neke osobe. Zato je otac Leopold ispovijedao, htio je pomoći svakoj osobi da bude što bolja i primjer drugima. Otac Leopold je bio pravi službenik Crkve u ispovijedi. On je pravi primjer kako biti ispovjednik i da ne treba suditi drugima.

Primao je na sakrament pokore i osobe koje se nisu dugo ispovijedale. Čak i one koji su radili teške grijeha. Slušao je te ispovijedi svaki dan i stalno je s smiješkom čekao druge vjernike na ispovijed. Moje mišljenje je da smo mi ljudi isti kao i u Knjizi postanka u Bibliji. Mi smo svi isti, svi radimo iste grijeha. Neki lakše i teže grijeha, ali to je opet grijeh. Mi moramo shvatiti da nam je Gospodin dao sakrament pokore kao pomoć i da shvatimo da se možemo promijeniti. Došli smo u vrijeme, gdje mi griješimo. Kako se kaže, u životu griješiš. Možemo na pravi način naći put do Boga. Zato nam je Bog dao volju i razum i, naravno, savjest. Moramo prepoznati i dobro i zlo.

Ne smijemo pokleknuti na ono što je grijeh. Trebamo se voditi razumu i reći si što mi to radimo životu i ima li smisla. Nama je primjer sveti Leopold Bogdan Mandić. Cijeli svoj svećenički poziv je proveo u ispovjedaonici. Nije gubio vjeru u ljude. Dapače, znao je da mi ljudi griješimo. Zato je davao blage pokore. Nije htio biti strog. On je apostol pomirenja. Čak je molio i za druge. Od njega možemo naučiti da se vjerom u Boga možemo spasiti. To nam je jedini spas i kako možemo biti bolji i doći u Kraljevstvo Božje.

Grieh je ono što nas može odvući od Boga. Imamo Božje milosrđe. Bog nam je dao nešto, a to je milost. Biti milosrdni i pravedni prema drugim ljudima.

To nam vraća ljudsko dostojanstvo. Mi smo nažalost u vremenu gdje samo mislimo na sebe. Važni su nam samo oni od kojih imamo koristi. Nesvjesno i svjesno iskorištavamo druge radi pohlepe i zavisti. Uvijek se natječemo s drugima i uvijek želimo biti bolji od drugih. Smijemo se svakome tko padne ili mu se nešto dogodi sramotno. Mi mu moramo pomoći.

Kao što je otac Leopold pomagao drugima. On nikoga nije sebi uzeo za ozbiljno. Djeca su mu stavljala kamenčiće u kapuljaču od habita, ali on nije reagirao. Jer je znao da se samo šale. On nije htio ništa reći zato što je znao da su djeca nestašna. Kao što nas je Bog naučio, praštaj drugima. Moramo naučiti praštati drugima. Svijet bi bio bolji, ne bi bilo ratova i ne bi bilo ubojstava. Moramo svi pomagati drugima i to osobama koje su druge vjeroispovijesti. Otac Leopold je uvijek pokazivao na raspelo kada su mu ljudi govorili i sudili da je preblag. On je znao da on mora biti takav. Znao je da će jedino tako ljudi dolaziti na ispovijed.

Zahvaljujući Leopoldu, ljudi dolaze na ispovijed. Zato što su ljudi pomoću njegovih spisa i pisma vratili vjeru u sebe i druge i naravno u Boga. Zato ga mi nazivamo i apostolom pomirenja te ga nazivamo zaštitnikom grešnika. On je jedan od nas. Znao je prepoznati svaku osobu i osobine vjernika. To je Božji dar. Taj Božji dar je svetom Leopoldu dao nadu u ljude.

2. Nauk Leopolda Mandića

Sveti Leopold Bogdan Mandić veliki dio svoga života posvetio je molitvi za ekumenizam. Što je to ekumenizam? Ekumenizam je pokret koji nastoji obnoviti jedinstvo podijeljenih kršćanskih Crkava, to jest, jedinstvo svih kršćana. Leopold Mandić je odrastao u gradu gdje su kršćani bili podijeljeni na pravoslavce i na katolike. Njegova važna misao je bila da pomiri kršćane u svome gradu. Njegova najveća želja je bila da pomiri katolike i pravoslavce u svome kraju.

18. lipnja 1887.godine Gospodin je pozvao oca Leopolda koji je tada bio student u Padovi da on posveti život za ekumenizam, to jest, da uspostavi jedinstvo Istočne i Zapadne Crkve. Otac Leopold taj događaj nikada nije zaboravio. Oca Leopolda je najviše privlačio Istok. On je zatražio od poglavara da ode u Istok propovijedati i da bude među istočnom braćom, ali radi slabog zdravlja svećenik mu to nije dozvolio. Kada se Leopold išao šetati, znao je razgovarati te pozdraviti pravoslavce. Otac Leopold je osjetio da mu je Bog usadio u srce taj poziv za jedinstvo kršćana. Dogodilo se nešto posve drugo. Gospodin je htio da se Leopold žrtvuje te da zasluži milost za taj događaj. Leopold je shvatio da je to sve u Božjoj moći te nikome nije govorio više o svome poslanju. On je osjetio da je to Božji glas. I Leopold je shvatio da je Gospodin htio da on bude ispovjednik. I shvatio je da on bio žrtva cijelog života u svojoj ispovjedaonici te da sluša ispovijedi grešnika i pokornika. To je bila njegova žrtva u poslu i postala je cijena otkupljenja i tražio je za spas istočne braće. On je smatrao da mu je Gospodin tim pozivom htio obznaniti da on žrtvom pridonese sjedinjene pravoslavaca s katolicima, to jest da katolici i pravoslavci budu jedno. Htio je da mu ta svrha bude novo zvanje te da žrtvom pomiri pravoslavce i katolike. Otac Leopold je osjetio da ga je za to izabrao Gospodin. Htio je da se Gospodinu ispuni obećanje da kršćani budu jedno. Da bude jedan pastir te da bude jedno stado. Zato što je Gospodin dao život za sve nas. (Bernardi, 1996., str. 50-52)

Možemo reći da se o sjedinjenju kršćana govori mnogo i da se poduzimaju neki koraci i na drugim područjima crkvene djelatnosti. Tu je jedino bitna Božja snaga te jedino ona može prodrijeti do ljudi, do njihovih srdaca.

P.E. Bernardi piše u svojoj knjizi da je Leopold bio ekumenist prije ekumenizma to jest da se on zalagao za jedinstvo kršćana. Njegov plan je bio da naviješta te da uspostavi jedinstvo Crkve te da to bude jedinstvo koje je tajanstvena volja Isusa Krista, začetnika Crkve.

Isus Krist je htio da svi budu jedno i da mi budemo jedno, da bude jedna Crkva. Otac Leopold Bogdan Mandić je živio prije Drugog vatikanskog sabora. Leopold je vjerovao da je ga sam Bog pozvao na ekumenizam. U njegovom kraju su bili politički sukobi. I uvijek je bila podjela između pravoslavaca i kršćana. Kada je bio malo dijete, pitao se zašto kršćani nisu jedno. Uvijek se pitao zašto su se oni odijelili i zašto ima podjele u njegovom kraju. Zato je on odlučio da on bude taj koji će pomiriti kršćane, ali, nažalost, poglavar u samostanu mu nije dopustio da ide u misije radi slaboga zdravlja.

Smatram da bi svi mi kršćani trebali biti jedno. Zato što svi kršćani vjerujemo u jednoga Boga, u Isusa Krista. To je bila i Leopoldova želja. Htio je da mi svi budemo isti. Nije potrebno da bude podjela između kršćana. Nažalost, u povijesti je bilo drugačije. Došlo je do raskola između Istočne i Zapadne Crkve.

Taj raskol je utjecao na kršćane i dogodila se podjela između katolika i pravoslavaca. Otac Leopold je štovao svetu braću Ćirila i Metoda. Prema njima je imao veliko poštovanje. Napisao je 1880. encikliku *Grande munus*. O svetoj braći Ćirila i Metoda koji su bili navjesticitelji radosne vijesti i koji su bili promicatelji liturgije. Mansueto Bianchi, generalni pomoćnik Talijanske katoličke akcije, predsjednik Komisije za ekumenizam i dijalog CEI je napisao svoje mišljenje o ekumenizmu svetoga Leopolda Bogdana Mandića.

Njegov komentar o ekumenizmu je duhovni pokret prema braći, prema pravoslavicima. Otac Leopold je bio inspiriran zbog Duha zato što je to središte Crkve i bitan je za prisutnost vjernika. Nažalost, u Crkvi je podjela od 11. stoljeća i ona narušava odnose između pravoslavaca i katolika. Ta je podjela nanijela patnju kršćanima. Bianchi komentira da je ta podjela patnja, ali da se patnja može riješiti zajedničkom molitvom, za jedinstvo kršćana. Bianchi je napisao da ekumenizam oca Leopolda može srušiti sve prodičke koje su se događale godinama i da može biti mira među kršćanima. Otac Leopold nas poziva na jedinstvo kršćana, da možemo opet svi biti jedno. Da srušimo sve predrasude koje su se skupljale godinama. (Battel i Lazzara, 2018., str. 13).

Otac Leopold nas je pozvao na jedinstvo kršćana. Njegova želja je bila tako nadahnutu da je pisao članke o tome. Uvijek je dolazio drugima. On je taj koji je prilazio drugima i njemu nije bilo važno može li vjernik biti pravoslavac ili katolik.

Dapače, odrastao je u mjestu gdje su bile predrasude. Odrastao je u mjestu gdje su ljudi govorili tko je tko. Ocu Leopoldu nije to bilo važno, sa svima je bio jednak. Zato je on htio pomiriti kršćane i zalagao se za ekumenizam. Znao je da smo pozvani od Boga i da možemo biti jednaki. Svi vjerujemo u jednoga Boga i to je nama zajedničko. Vjera u istoga Boga. Zato je otac Leopold htio širiti taj nauk. Zato je on išao Istočnoj braći. Božja hrabrost je bila u njemu. Znao je da će tako doći do jedinstva.

2.1. Spisi i pisma Leopolda Mandića

Vrste spisa oca Leopolda dijelimo na pisma, na zavjete za povratak Istočnjaka, na objavljene članke te na odlomke. Njegova pisma su bila glavni dio spisa. On je pisao raznim osobama i to iz raznih mjesta. Pisama je bilo 272. Nađeno je najstarije sačuvano pismo koje je iz 1903. godine. Sva pisma su pisana na talijanskom jeziku zato što je Leopold boravio većinu života u Padovi. Nažalost, mnogo pisama nije sačuvano. Nisu bila sačuvana pisma gdje je Leopold pisao svećenicima i duhovnome vođi. Bilo je spisa u kojima je ponavljao svoj zavjet za povratak Istočnjaka u katoličko jedinstvo. Bile su dvije vrste, neki su bili duži i neki su bili vrlo kratki. Kada je pisao dulje tekstove onda je dodavao datume i kasnije je uz isti datum dodavao razne nove datume obnove novoga svoga zavjeta. (Borak, 1992., str.8)

Postoji mnogo kraćih obnovljenih zavjeta koji se nalaze na raznim sličicama te na raznim listićima. Ima svakakvih sličica te je znao jednoj dodati razne datume i razne obnove zavjeta. Na sličicama za obnovu zavjeta znao bi napisati samo datum te je ponekad dodao i neku riječ, naprimjer, danas obnavljam i slično.

Šestoga prosinca 1906.godine je najstariji sačuvani datum, a devetnaestoga kolovoza 1941.je sačuvan posljednji. Ti zavjeti i obnove zavjeta su napisani latinskim jezikom jer mu je latinski jezik bio jako dobar. Zato što ga je Leopold vrlo dobro naučio u školama te je čitao spise svetih Otaca. Naravno, pisao je po starom rimskom kalendaru. Objavljeni članci su bili objavljeni u glasniku franjevačkoga reda, u *Bollettino francescano*. (Borak, 1992., str.8)

U Leopoldovo vrijeme je bio *Tertius ordo franciscanus*, u kapucinskoj venecijskoj provinciji. Bilo je 18 članaka. Svi članci su pisani talijanskim jezikom. Bilo je spisa koji su bili nedovršeni i odlomaka nekoliko dopisa. Rukopisi su bili sačuvani na talijanskom jeziku. Možemo reći da su najveći dio njegovih spisa bili Leopoldovi osobni spisi. Njegova pisma su mu bila jako važna. On je to dopisivanje cijenio kao prvorazredno sredstvo svoga svećeničkoga poziva. Njemu su ta pisma bila jako važna radi raspoloženja čovjeka i apostola. Ta su pisma bila sredstvo gdje je gajio i uzdržavao svoja prijateljstva te je njegova važna vrednota bila biti prijatelj. Pisma koja su bila starijeg datuma su bila opširnija i bila su stilski potpunija te je izbor riječi bio da izražaj bude što ljepši i točniji. Te misli su bile potpunije i bile su dosta izražene. Otac Leopold je znao da ti tekstovi pokazuju da je on znao obraditi pitanja i znao je ući u probleme i obraditi pitanja. Pisma su kasnije bila kraća te je ponavljao isti govor. Nije imao vremena za dopisivanje zato što su ti govori ili vijesti bili napisani na brzinu. Tako Leopold kratkim rečenicama daje ljudima upute i savjete i on tumači ono što mu je bilo postavljeno kao pitanje naprimjer o iskustvima kršćanskoga života. Leopold je najviše svoje spise pisao na talijanskom jeziku. (Borak, 1992., str.8-9)

Talijanski jezik mu je bio jednostavan i vrlo dobro je znao venecijansko narječje i ti oblici su mu bili česti. Pisao je osobna pisma. To jest, on je razgovarao u svojim spisima. Uvijek je ponavljao iste fraze i raspolagao je malim brojem riječi. Otac je Leopold je imao solidnu teološku naobrazbu. Mislio je da ta pisma neće izaći u javnost. Ta pisma su predmet pažljivog teološkog i literarnoga ispitivanja.(Borak, 1992., str.9)

Njegov glasnik ih je znao urediti radi gramatičkih grešaka. U pismima je bilo jednostavna rečenica, to jest, bilo je ono što je osobno, te je Leopold ta pisma pisao kao spontanost i želju da ima komunikaciju s ljudima. Leopold je svakome pošiljatelju htio odgovoriti te su pisma bila vrlo kratka.

U nekim pismima je nedostajalo i riječi zato se Leopold potpisivao na različite načine. Otac Leopold je pisao kao učitelj klerika, kao profesor povijesti kršćanstva te kao ispovjednik na raznim mjestima. On nije imao slobodnoga vremena te je dužnosti obavljao zauzeto i svjesno. U njegovim pismima se vidi da nije imao slobodnog vremena. U pismima su mu dolazila slična pitanja te je znao pisati ista pisma pošiljateljima. Potrudio se da ta pisma baš nemaju sve isto. Zato je njegov stil odgovarao onome koje je poslao. Uvijek je u svome pismu bio znak poštovanja. Uvijek je koristio superlative te je koristio i zamjenice. Bilo je i pisama u kojima nije stigao poslati odmah odgovor pošiljatelju, zato se pošiljatelju ispričavao što mu nije odmah poslao pismo. Tu vidimo njegovu žrtvu. Kada je bio bolestan, znao je odgovoriti svakome na pismo. Neka pisma su sadržavala samo kratke odgovore, razmišljanja o njegovom životu te koja su bila puna topline i naglašenog prijateljstva. Leopold je to vrijeme iskoristio pisati pismo za prijatelja kako bi bolje protumačio misli o pitanjima iskustava duhovnoga života.

Zato su ti njegovi spisi jako važni zbog uloge Crkve, zbog stavova o crkvenoj – povijesnoj ulozi franjevaštva te o ulozi Bogorodice. Njegov duh u spisima je bio teološki, imao je teološku naobrazbu i on je nju usavršavao čitanjem teoloških djela. Tu se pojavljuje njegova sigurnost, gdje rješava pitanja duhovnog života, ta pitanja su znala biti i vrlo složena. Bio je vrlo siguran u ta pisma.

Sve što je napisao, to je bilo vezano uz karakter pošiljatelja i pitanja. Tu je bilo i njegova svijest koja je bila izgrađena u duhovnoj odgovornosti. Što je on napisao, to se vrlo dobro očituje njegov značaj, njegova duša te njegova vjera. Pisao je uistinu kao da vrlo dobro zna pošiljatelja. Uvijek je bio pozitivnog razmišljanja i uvijek je bio dobre volje i tu volju je prenosio na druge. To pozitivno razmišljanje je prenio na druge i tu odlučnost. Leopoldova pisma su imala njegovo zrelo životno iskustvo. (Borak, 1992., str.10)

Ta pisma su imala ljudskosti i duhovnosti zato što je točno znao kako se tko osjećao. Njemu se znala dolaziti pisma ljudi koji su pisali o obiteljskim problemima i poteškoćama, a to je Leopold sve znao zato što je imao krah u obitelji i poteškoće sa zdravljem. On je bio pravi primjer za ta pisma.(Borak, 1992., str.10)

U svakom tom pismu se znao prepoznati i za svako pismo je dobro znao odgovor. Možemo reći da je on uistinu s njima to suosjećao, suosjećao tu njihovu bol koja im je bila prisutna u životu. Svima je otkrivao svoje osjećaje i misli u pismima. Ta pisma su bila njegova autobiografija, ono što je on bio. Bio je teolog. Pomoću tih spisa možemo vidjeti kakvu povezanost je imao s vjernicima. Pisma su sadržavala dva uvjerenja gdje je on sam bio uvjeren da može svakome pomoći i ljudi koji su uvjereni gdje im može pomoći. Možemo vidjeti da je on više pisao ženama nego muškarcima.

Da su mu žene najviše slale pisma. Žene su mu pisale da bi im dao savjet za rješavanje teškoća u obiteljskom životu, a ostalima je pisao o privatnim pitanjima duhovnoga života. Njegovi odgovori su uvijek bili za čuvanje bračne zajednice i za kršćanski odgoj djece. Njegovi spisi si imali jasne crte njegove duhovnosti, a to su jakost vjere. On u svim pismima ponavlja da je bitna jakost vjere i stalno naglašava da je bitna i molitva, dolazak na ispovijed i pričest te štovanje Blažene Djevice Marije. Leopold je štovao Blaženu Djevicu Mariju. I svima je preporučivao da je štuju i da joj budu odani.

I možemo tu vidjeti važnu ulogu Isusa Krista i Marije gdje je Leopold uvjeren da su oni zaslužni za njegov poziv u Crkvu. Vjeruje da su oni njemu dali posebno mjesto u Crkvi. Leopold je uvijek govorio da oni mole koliko mogu i znao je još moliti i za druge ljude. Imao je veliko pouzdanje u molitvu za druge. Smatrao je da je spas duše u molitvi i da je ona jako važna za njih. Zato je ljudima govorio da mole. Imao je snažnu vjeru u svoje poslanje za ekumenizam. Dao je zavjet svoj za pravoslavce te je on taj zavjet znao napamet. Zavjet za povratak pravoslavaca u jedinstvo kršćana i to je plod i potvrde ljubavi prema Crkvi i zavjet i izraz njegovog živoga osjećaja pripadnosti slavenskom rodu. U svojim spisima spominje i jedinstvo franjevačkoga reda. U tim spisima je jasno tumačio svoj franjevački red.(Borak, 1992., str.11-12)

Leopold je tu jasno donio razmatranje o namjerama i ostvarivanju ideala svetoga Franje Asiškoga te o zadacima toga reda. On je živio u duhu svetoga Franja Asiškoga. Tu se pokazuje borba protiv grijeha i nastojanje da bude sluga sviju i tako je radio sveti Franjo Asiški. Uvijek je osjećao nostalgiju prema hrvatskom narodu, prema rodnom kraju te je tu nostalgiju izrazio u svojim spisima. Pisao je pisma Andriji Korneru i bratu Tomi. Kako su prolazile godine, sve više je osjetio čežnju za rodnim krajem. Tu spisi sadrže jasan nauk i smjernice duhovnog života i tu je važno da svi budu jedno te je to ideal svakoga kršćanina. Leopold je bio pravi apostol, pravi vjesnik Božje riječi i bio je povezan s ljudima.

Njegovo poslanje je bilo osloboditi čovjeka od grijeha i riješiti problem raskola. On u svojim spisima navodi tekstove od Svetoga Pisma, to jest riječi i rečenice Svetoga Pisma. Nije navodio mjesta Svetoga Pisma. Leopold je u spisima dodavao i datum. Na nekim spisima je bio i poštanski pečat koji je bio sačuvan. Neka su pisma imala i ime pošiljatelja te adresu pošiljatelja, a neka pisma su bila anonimna. Bilo je pisama koja su bila autentična i za njih se ne zna komu su namijenjena. Onda su ih stavili pod nepoznate spise u službenom popisu. Možemo reći da su spisi svetoga Leopolda Mandića pravi primjer kako biti kršćanin. Spisi imaju natuknice duhovnoga života i naravno imaju i Kristovu zapovijed. Leopoldov nauk je sveopće poslanje što znači da je on Kristov navjestitelj i zbližen je s čovjekom i da čovjek bude bez grijeha. (Borak, 1992., str.12)

Kristova zapovijed jest ta da svi ljudi budu jedno. To je ideal kršćanstva. Biti dobri prema drugima. Ljubiti druge, kao što nas je Gospodin ljubio. (Borak,1992., str.13). Tijekom života sveti Leopold Bogdan Mandić je napisao spise uz koji je svaki spis dodao naslov treći red. (Borak, 1992., str.12)

Ti su spisi objavljeni, oni su dobro sačuvani. Napisao je 18. spisa. Pisao je ih od 1907.godine pa do svoje smrti 1941. godine. Sveti Leopold Bogdan Mandić je napisao značajke za spise franjevačkoga reda. Prvo je napisao Poslanje franjevačkoga trećega reda i u tom spisu je dobro objasnio kako biti franjevac i taj spis je objavljen u prosincu 1907. godine. U prvom redu su samo muškarci. U drugom redu su žene. U trećem redu su i muškarci i žene. Par mjeseci kasnije piše drugo poslanje franjevačkoga reda te piše o istini. Objavljen je u veljači 1908.godine. U prvom i drugom poslanju je zajedničko da se radi o zadaćama franjevačkoga reda, te sveti Leopold Mandić piše o komunikaciji svetoga Franje Asiškoga s Bogom.

Spominju se i tri bogoslovne kreposti, a to su ufanje, vjera i ljubav. Tu je bitno evanđelje. U kasnijem spisu piše o neprijateljima Crkve. Neprijatelji Crkve su Sotona i demoni. Oni su protiv Boga i Crkve. U Knjizi postanka nam se spominje prvi grijeh. Sveto evanđelje nam pomaže kako se osloboditi od tih neprijatelja.

Jedino vjerom se možemo obraniti od njih. Poštovanjem Bogu i sjedinjenjem se branimo od njih. Zato se mi moramo povezati s Bogom i mi svi moramo biti jedno. Tako smo jači. Tako je sveti Leopold napisao u tom spisu, koji je objavljen u travnju 1908.godine. Kasnije je pisao i o istini. Isus Krist je istina. To svi znamo, on nas uči o tome. Zato što će nas istina osloboditi od Sotone. To je napisao tri mjeseca kasnije. Napisao je jedno djelo o pravednosti. To je dar Duha Svetoga. Sveti Pavao je rekao da pravednik iz vjere živi. Taj spis je objavljen u rujnu 1908. godine. Leopoldovo razmišljanje je bilo da pravednost bude ta vrlina koja će nas spasiti od grijeha. Mi ljudi moramo biti pravedni.

Riječ Božja je Evanđelje. Krist je Božja riječ. Taj članak je objavljen u studenom 1908. godine. Kasnije je napisao članak *Borba protiv duha tame*. Objavljen je u veljači 1909. godine. Tu piše o hrabrosti i naglašava da moramo biti hrabri zbog društva i politike. To je napisao i sveti Franjo Asiški.

Ta hrabrost je dobivena od Isusa Krista. Drugi članak je Evandeoska savršenost. Ta Evandeoska savršenost dobivena od Crkve, Leopold piše da se svaki kršćanin može držati tih pravila. Svi kršćani se trebaju toga držati. To je objavljeno u travnju 1909. godine. Leopold Mandić je napisao spis o društvenoj ulozi trećega reda. Tu je posebno naglasio kako kršćani trebaju živjeti i djelovati u laičkom društvu. Evanđelje nam služi kao primjer kako biti dobar čovjek. To je objavljeno u lipnju 1909. godine.

Napisao je spis i o Katoličkom listu. Leopold tu misli na novinarstvo. Misli na novinare, kako oni pišu. Novinarstvo može biti istinto i lažno. Članak je objavljen u rujnu 1909. godine. Drugi naslov članka je *Knjigom branimo evanđelje*. Leopold je naglasio kako svaki vjernik mora pomoći drugom vjerniku. Svi smo pozvani da molimo jedni za druge. Naša zadaća da koristimo Riječ Božju kao pomoć za društvo. Zato što je to istina. Moramo se braniti i molitvom koja nam je dana od Isusa Krista. Moramo braniti i sebe i druge. Taj članak je objavljen u veljači 1910. godine.

Leopold Bogdan Mandić je napisao članak o svetome Franji Asiškom. Napisao je u članku da sveti Franjo Asiški bude primjer nama kršćanima te svim ljudima koji su pozvani na kršćanski život. Tu se spominje velika Franjina ljubav prema Gospodinu. Sveti Franjo Asiški je nasljedovao Isusa Krista. Franjevci su „sinovi“ svetoga Franje Asiškoga. Oni su nasljednici svetoga Franje Asiškoga. Taj članak je objavljen u listopadu 1911. godine. Leopold Mandić je jako volio i štovao Gospu. Imao je sliku Gospe u ispovjedaonici. Piše o Mariji, o bezgrešnoj kraljici Mira. Marija je dala svoga Sina i pratila ga je cijeli život. Isus je rekao da je Marija naša majka. Majka svih kršćana.

Ovaj spis *Bezgrešna kraljica, Kraljica Mira* je objavljen u veljače 1916. godine. Dva mjeseca kasnije, objavljen je spis o Bezgrešnoj Djevici, o kraljici Mira. Marija je bezgrešno začela. Duh Sveti je sišao na nju. Ona je srce svih ljudi i nadahnuće svim ljudima. Ona je Majka svih kršćana.

Taj spis je objavljen u travnju 1916. godine, tijekom Prvog svjetskog rata. Kasnije piše i o Presvetoj Bogorodici, o našoj žalosnoj majki. Marija je rodila Boga. Ona je Bogorodica. Ona je Božja Majka. Ona je majka Isusa Krista, ona je prva koja je znala za čudo u Kani Galilejskoj i koja je znala da je Isusu došao čas. Sveti Leopold je taj spis objavio u lipnju 1916. godine.

Posljednja dva spisa su Djevica Marija, suotkupiteljica i te spise je podijelio na dva dijela. Marija je ostala djevica nakon Isusovog rođenja. Prvi dio je objavljen u srpnju, a drugi je dio objavljen u kolovozu 1916.godine. Isus Krist je Uskrsnuće i život. Isus je dao život za nas ljude i on je uskrsnuo. Uskrsnuće je slavljenje života. Uskrsnuće je Božja pobjeda od smrti. Kada će doći drugi dolazak Isusa Krista, to jest paruzija, svi mi ljudi ćemo uskrsnuti. Sveti Leopold Mandić je taj spis napisao godinu dana prije smrti.

Spis je objavljen u travnju 1941.godine. Možemo reći da mu je za taj spis došla inspiracija na blagdan Uskrsa. U knjizi *Iz dubine svoga siromašnoga srca*, možemo naći objavljeni spis pod nazivom Oprost iz Asiza. Otac Leopold je nakon 12 godina i velikim obavezama je prihvatio napisati članak u časopisu Trećega franjevačkog reda.

Oprost iz Aziza se slavi 2. kolovoza i tema članka je teološko značenje oprosta. Otac Leopold je tu stavio važnost da ljudi moraju opraštati jedni drugima i da trebamo tražiti oprost. To znači da pravednost traži ispovijed i odgovarajuću pokoru. Kada se grešnik oslobodio krivnje, grešnik je pomiren s Bogom i tu je uspostavljen mir i red. Otac Leopold naglašava da je sveti Frano želio donijeti red među Božjom djecom. Dakle, među nama je htio uspostaviti red. I otac Leopold piše u članku *Oprost iz Asize* da je svetac iz Asiza zatražio oprost od pape Honorija trećega. Na kraju članka je napisao da je važno Božje milosrđe te da su to plodovi dara. Mnogi ljudi mole za Božji oprost i ispovijedaju se na Marijinu obljetnicu. Otac Leopold je započeo s pozdravom Mir i dobro i zaključuje ono što je najviši franjevački doprinos. Otac Leopold je prepoznao vlastite darove svoje službe u Crkvi i njegova želja je bila da bude mir među vjernicima. (Battel i Lazzara, 2018., str.319-320)

U članku *Oprost iz Asiza* se spominje Krila Božjega oprosta. Otac Leopold je napisao u članku da pravednost kažnjava pristup ako osoba koja se ispovjedila bude stavljena pod muku. Svi znamo, da na ispovijedi tražimo Božji oprost i pomirbu s Bogom.

Ali nažalost, nekada možemo zaboraviti nesvjesno svoje grijehе. Pravednost je nešto što smo dobili od Boga i moramo biti pravedni prema sebi i prema drugima. Uvijek moramo tražiti oprost od Boga. Moramo imati mir. Tu je otac Leopold spomenuo da je sveti Franjo samo želio dobro i red i da tako bude među djecom. Dakle, među Božjom djecom. Sveti Franjo se molio Isusu Kristu i Mariji da mu se oni pojave u maloj poniznoj crkvi Porcijunkuli pokraj Asiza. Gospodin se obratio Franji i rekao mu je :“Franjo traži od mene što želiš u korist mojih vjernih i spreman sam ti ustupiti što me tražiš.“ I sveti Franjo je zamolio Mariju za oprost vjernika i da se uklone svi grijesi vjernika. (Battel i Lazzara, 2016., str. 320-321).

Na to mu Gospodin reče: „Idi Franjo, ustupam ti što tražiš i ustupit ću ti još više. ali želim da sve bude potvrđeno od mojeg namjesnika na zemlji“.

Zatim je Franjo otišao izvršiti Božju zapovijed. Papa je dopustio Franji ono što ga je tražio. Otac Leopold piše da je Franjo bio blažen i ništa mu više nije potrebno. Papa je htio pripremiti spis, ali mu je Franjo odgovorio da ne treba pripremiti spis. Franjo mu je s poštovanjem odgovorio: „Sveti Oče, nema potrebe. Gospodin će svoje djelo znati uveličati. Meni je dovoljna svečana riječ Vaše svetosti.“ Tu možemo vidjeti da je Franji bio potreban blagoslov pape Honorija trećega. Franjo je mislio na druge i htio je da postoji franjevačka institucija pod nebom, pod nazivom -oprostom iz Asiza. Otac Leopold je napisao da su ispovjednici svjedoci. Na obljetnicu, mnogi vjernici se mire s Bogom. Od najstarijih pa do mlađih, od bogatih do siromašnih i oni osjećaju potrebu i želju da se pomire s Bogom. (Battel i Lazzara, 2018., str. 320-321)

Remigio Battel i Giovanni Lazzara su priredili knjigu *Iz dubine svoga siromašnoga srca*, u toj knjizi su spomenuli pisma i spise svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Spomenuli su molitve, teološka i moralna razmišljanja i prijepise. Tekstovi oca Leopolda su bili na latinskom i na talijanskom jeziku. U tim spisima, sadržaj je napisan u obliku molitvi. Otac Leopold piše molitve. (Battel i Lazzara, 2016., str.403-404)

Četiri molitve je posvetio Djevici Mariji, jedan Isusu i Mariji i svecima koji su bili dragi ocu Leopoldu, npr. sveti Ignacije Loyolski. Prva molitva koju je pisao bila je molitva Djevici Mariji. Možemo reći, da je jako volio Mariju. Njegova duhovnost je bila pobožnost prema Djevici Mariji. Otac Leopold je zazivao Mariju blagoslovljena Gospodarice. Ima svjedoka koji su svjedočili o Leopoldovoj pobožnosti prema Djevici Mariji. (Battel i Lazzara, 2016., str. 403-404).

Slika Djevice Marije je bila u njegovoj ispovjedaonici. Otac Leopold je bio ponizan Carigradskoj Bogorodici čuvanoj u opatijskoj crkvi svete Justine u Padovi. U ispovjedaonici je držao sliku Madone i pred nju je uvijek stavljao svježe cvijeće. Giovanni Armellini je svjedočio da je otac Leopold stavljao pisma pod kip Bezgrešne koje je pisao i kako bi Bezgrešna čuvala tu obitelj kojoj je Leopold pisao. Zapaženo je, otac Leopold je imao povjerenja u zagovor Djevice Marije, te je četiri puta pisao Mariji i peta molitva je po zazivu i Isusu i Mariji. (Battel i Lazzara, 2018., str.403- 404). Prva molitva Djevici Mariji - „O Blažena Djevice Marijo! Najponiznije Te molim da dok gvardijan samostana bude odsutan, učini da ga zamijeni drugi gvardijan, prikladniji za mene“ Fra Leopold, 15. kolovoza 1926. (Battela i Lazzara, 2018., str.405).

Druga molitva Djevici Mariji – „O Blažena Djevice Marijo! O Blažena Zaštitnice, u Duhu Svetom izručujem ti ovo pismo, ponizno te moleći da se udostojiš pogledati na najpobožniju obitelj koju poznaješ, i za koju znaš da te molim. Poznaješ nevolje u kojima se nalazi: udostoj se, molim te, najslada i najbolja Gospođo, okrijepiti ih u njihovim potrebama. O, najslada Zaštitnice, dozvoli da te molim sa svim svojom žarom i dopusti mi sigurnost da si primila ovo pismo i da će ono postići što moli. Najpozniji sluga, nedostojan svakog dobra.“ Fra Leopold, 4. veljače 1930. (Battel i Lazzara, 2018., str. 406)

Treća molitva Djevici Mariji. Napisao ju je na jednom listu papira. Otac Leopold je to napisao za obnovu zavjeta za jedinstvo Crkve iz 1936. godine. Treća molitva je isto za Blaženu Djevicu Mariju. „O Blažena Djevice Marijo, Dopusti, o najbolja Gospođo, da ti predam ovo pismo. Tebi i tvojoj majčinskoj ljubavi povjeravam sve što je u mojem srcu. Ti znaš dobro, o najslađa Gospođo, koja je moja briga. Ti znaš koliko mi je na srcu da milost Božja dovede do izvršenja i potvrdi u dobru to što je započela, kako bi ta osoba po svojim mogućnostima postala apostol. Otvaram ti svoju dušu, to mi je dovoljno.“ (Battel i Lazzara, 2018., str.407)

Otac Leopold se potpisao kao Tvoj ponizni sluga. To je bilo 7. listopada 1936. godine u kući Družbe Isusove.

Četvrta molitva je bila za zaziv Djevici Mariji. To je napisao na jednoj sličici Presvete Djevice od Nagrade. Napisao je. „Ona je naše otkupljenje.“ Potpisa se kao Fra Leopold. To je bilo 23. svibnja 1918. godine. Peta molitva je bila molitva Isusu i Mariji. Napisao je molitvu na poleđini jedne slike Našeg Gospodina Isusa Krista koji moli u Maslinskom vrtu. Otac Leopold je napisao „Isuse moj, milosrđe!“. I potpisao se kao Fra Leopold iz Herceg Novog, malih kapucina. (Battel i Lazzara, 2018., str.407)

Otac Leopold je pisao molitve i svecima Družbe Isusove. Jedan od njih je bio Ignacije Loyolski. Otac Leopold je imao veliko poštovanje prema svecu Ignaciju Loyolskom. Molitve je pisao od broja 6 do broja 8. Možemo reći, da se pobožnost prema Ignaciju Loyolskom prenosila na druge svece isusovačkog reda. Tako nam svjedoče iznesene molitve. Pod brojem 9. imamo molitvu koja je bila nadahnuta svetim Hilarijem iz Poitiersa. Dakle, otac Leopold je podučavao patologiju, to jest povijest kršćanstva. Zato je pisao te molitve. Bio je nadahnut o učenju crkvenih otaca. Ta molitva za svetoga Hilarija iz Poitiersa je bila posebna zato što je bila na slici svetog Franje Ksaverskog koji je bio isusovac i zaštitnik katoličkih misija. (Battel i Lazzara, 2018., str.404).

Teološka razmišljanja dijelimo na Mariju Presvetu Suotkupiteljicu, na duhovnu misle nad euharistiju, na jedinstvo Crkve. Ta teološka razmišljanja sadrže tekstove oca Leopolda koji su u spisima oca Leopolda Mandića. Prvo teološko razmišljanje je Marija Presveta Suotkupiteljica. Bilo je pod brojem od 10 do 12.

Pošto je otac Leopold bio duhovne naravi, napisao je teološki spis o Presvetoj Mariji gdje se pojavljuju tri odlomka koja pokazuju njegovu volju.

Napisao je te odlomke zbog velike ljubavi prema Djevici Mariji. Pod brojem 10., Leopold je pisao o spasenjskom djelovanju koje je bilo povezano s Isusom Kristom. Ali dodao je i egzegezu koju je otac vidio u knjizi Otkrivenja u 12. poglavlju. Možemo vidjeti da je kod oca Leopolda, Marija Djevica imala veliku ulogu u njegovoj duhovnosti. Marija je bila jako važna ocu Leopoldu te franjevcima općenito. Drugo teološko razmišljanje odnosi se na duhovne misli nad euharistijom. Bilo je pod brojem 13. i 14. Otac Leopold je donio dva kratka razmatranja o slavlju euharistije te je to poslao vjernicima na talijanskom jeziku. Te misli je otac Leopold obnavljao na svetoj misi svakoga dana te se u njima pokazuje ljubav prema grešniku. Otac Leopold stavlja naglasak na prisutnost svete mise koju službenici vode. Možemo reći, da stavlja naglasak na riječ slava zato što mi na svetoj misi slavimo Isusa Krista. Otac Leopold objašnjava da je riječ slava, sudjelovanje vjernika na svetoj misi. Spominje i razvoj uloge koju ima Blažena Djevica Marija u Crkvi. Napisao je spis i o jedinstvu Crkve. To je bila shema za njegovo predavanje iz patrologije. Možemo reći da je taj spis bio naročito zapažen. Taj tekst je datiran 1914. godine. Otac Leopold te stranice opet upotrebljava te ih numerira rimskim brojevima. U padovanskom samostanu jedan kapucin je preuzeo neka poglavlja iz djela *De catholicae Ecclesiae unitate*. Uzeo je poglavlja četvrto, peto, šesto, sedmo i osmo. Sveti Ciprijan je bio mučenik i biskup iz trećeg stoljeća. Taj spis je bio puno puta obrisan i uređen koji nas je navodio na zaključak da su te stranice bile didaktička shema za predavanje oca Leopolda iz patrologije. (Battel i Lazzara, 2018., str.410-411)

Temom spisa *Jedinstvo Crkve* je Leopold bio jako zaokupljen. (Battel i Lazzara, 2018., str. 410-411). U spisima se spominju i moralna razmišljanja. Njih dijelimo na dužnosti župnika, na spiritizam, na franjevačko pravo i na svjedočanstvo. U samom uvodu, otac Bernardin je napisao da je zadaća kapucina da svaki mjesec rješavaju slučajeve o teologiji, moralnosti, o dogmi, liturgije i Pravila. Ukratko možemo reći tekstovi su bili kratki i oni su bili objavljeni. Ti spisi nam mogu služiti za pomoć oko rasprave i radi lakšeg objašnjenja oko slučajeva savjesti. (Battel i Lazzara, 2018., str. 420-421)

Svaki laik si postavlja pitanje koja je dužnost župnika. Otac Leopold je napisao da je župnik zadužen za propovijedanje evanđelja, ispravljanje grešaka i opomenu prema okolnostima. I župnik je zadužen za dijeljenje sakramenata i za pastoral. Također, župnik treba pomoći siromašnima i ono što je u skladu s kanonskim pravom. Kasnije, otac Leopold piše i o spiritizmu. Napisao je da je to rješenje na listiću papira. Otac Leopold je napisao : „Rješenje slučaja općeg morala.“ Odgovarao je na negativan način. I otac Leopold je držao da su spiritističke seanse zlo, zato što je u njima djelovanje Sotone. Zato seanse predstavljaju neposrednu opasnost od izopačenosti. I napisao je što treba misliti o Anselmovu ponašanju. (Battel i Lazzara, 2018., str. 422). Leopold je napisao franjevačko pravilo na istom listu papira na kojem se nalazi tekst pod brojem 17. Pisao je o šerifskom Pravilu. „Kako bi se upoznao duh kojim je napisano Pravilo i misao šerifskog oca Franje, najkorisnije je upoznati Statute Reda, te konzultirati doktore i stručnjake za tumačenje Pravila. To nema snagu obveze.“ (Battel i Lazzara, 2018., str.423)

Leopold je napisao svjedočanstvo na talijanskom, i to na listu papira. „, 25. ožujka prošle godine, imao sam milost prisustvovati najpobožnijoj smrti gospođice Marije Zado. Gospođica Marija Zado je u jednoj kući umirala za skrbljenje.“ Imala je svijest da će uskoro umrijeti. Pripremila je stvari te je davala izvještaje o zdravlju. (Battel i Lazzara, 2018., str.423)

Otac Leopold piše da se njezina duša kajala zbog nekih stvari i osjetila je da će uskoro umrijeti. Marija Zrdo je osjećala bol punu blažene radosti i nadu u raj. Osjećala se tako blizu i pozdravljala je dan svojih blaženih vječnih zaruka. Otac Leopold je bio ponizan pisac. Marija Zrdo mu je dala tužnu dužnost da joj zatvori zjenice i bio je svjedok njezine smrti. I ocu Leopoldu je preostalo da uzvikne da kada bih ja, bio svećenik i redovnik, imao milost slične smrti. I to je objavio godinu dana kasnije, na Marijinu godišnjicu smrti. Objavio je to 25. ožujka 1940. godine. (Battel i Lazzara, 2018., str.423)

U zadnjem poglavlju iz knjige *Iz dubine svoga siromašnoga srca*, imamo i poglavlje prijepise. To su spisi oca Leopolda gdje su rukopisni tekstovi i prijepisi drugih tekstova. Ti tekstovi pridonose karakteriziranju osobnosti kapucinskog ispovjednika. (Battela i Lazzara, 2018., str.42). Prijepise dijelimo na tekstove svetoga Ignacija Loyolskog, na Sonet Mariji i na misne molitve. Tekstove svetog Ignacija Loyolskoga je otac Leopold ručno prepisao. I prepisao je neke tekstove koji svjedoče o Leopoldovoj pobožnosti prema svetom Ignaciju Loyolskom. Možemo reći, da su tekstovi nastali kada je često posjećivao isusovački sveučilišni zavod, Antonianium. (Battel i Lazzara, 2018., str. 425)

Otac Leopold je prepisao sonet gdje je dodao malo riječi i objasnio je značenje toga soneta.

Papa Pio 9. je 1848. godine službeno proglasio dogmu koja je bila povezana sa slučajem dječaka. Bila je povezana sa slučajem egzorcizmom. Otac Leopold je promijenio sonet koji je bio namijenjen Mariji. To jest, izmijenio je neke riječi. Dakle, govori se da dječak bio opsjednut i da je on sastavio taj sonet. Bilo je u gradu Ariani, u Pugli. Časni dominikanci, otac Casitti i Pignatura su vršili egzorcizam nad dječakom. (Battel i Lazzara, 2018., str. 425– 426)

Na kraju prijepisa, možemo naći i misne molitve. Otac Leopold je napisao dva prijepisa na istom listiću. U prvi prijepisu se radi o liturgijskom spomenu svete Margarete Marije Alacoque, a u drugom prijepisu se radi o liturgijskom sjećanju na blaženog papu Grgura 10. Možemo naći poveznicu u drugom prijepisu zbog blaženog pape Grgura 10. Blaženi papa Grgur 10. se žrtvovao za jedinstvenost Crkve i zato je otac Leopold pokazao pobožnost prema blaženom papi Grguru 10. Prvi misna molitva je na spomen svete Margarete Marije Alacoque. Prijevod glasi „O Gospodine Isuse Kriste, koji si na zadivljujući način otkrio blaženoj djevici Margariti Mariji neistraživa bogatstva svojeg srce. Još je dodao, udijeli nam, da te zbog njezinih zasluga i na taj njezin način ljubimo u svakoj stvari i nad svakom stvari. Tako utvrdimo stalno prebivalište u tvom srcu. Ti si Bog, koji živiš i kraljuješ s Bogom Ocem u jedinstvu Svetoga Duha, u sve vijekove vjekova“. Druga misna molitva je liturgijsko sjećanje na blaženog papu Grgura 10. Možemo reći, da je ocu Leopoldu bio primjer blaženi papa Grgur 10. za jedinstvo Crkve. Zato što se blaženi papa Grgur 10. žrtvovao za Crkvu. Taj zavjet je bio pod brojem 71. i bio je na stranici 367. i napisan je 1935.godine. Prijevod glasi „ O Bože, koji si uvećao svoju Katoličku crkvu posredstvom redovničke revnosti i apostolske odgovornosti blaženog Grgura, (Battel i Lazzara, 2018., str. 426-428.)

2.2. Komentari teologa o spisima i pismima Leopolda Mandića

Dana 12. lipnja 1942. u Zagrebu je nadbiskup zagrebački Alojzije Stepinac napisao prvi životopis svetoga Leopolda Mandića. „Što je slabo pred svijetom, izabra Bog, da posrami jako! Tako govori sveti Pavao apostol u poslanici Korinćanima, (1 Kor 1,27).

Te riječi možemo primijeniti i na dragoga našega oca Leopolda kapucina, kojega nalazimo u matici krštenih u Herceg Novom pod imenom Bogdan Mandić. (Borak, 1992., str.5)

Taj čovjek malena tijela i krhka zdravlja bio je pravi orijaš duhom, kojim se dobri Bog poslužio, da nebrojenim dušama olakša breme života, oduševi ih za vječne ideale i učvrsti u dobru.

Tko pročita biografiju o svetom Leopoldu, mora se zadiviti i slaviti Boga, koji je nedokučiv u svojim osnovama, silan u njihovim izvođenju, svet u djelima svojim, beskrajno dobar stvorenjima svojim. Svima će, koji priznaju Boga, biti ovo štivo od velike duhovne koristi ojačanje vjere, ufanja i ljubavi u danima, kad se nastoji izbrisati i spomen Boga na zemlji. A čitavom hrvatskom narodu bit će na veliku radost, što se je dobri Bog udostojao jednog skromnog sina naše zemlje ovako voditi kroz život, da bude divan uzor svojim zemljacima, kako treba ustrajati u dobru.“ (Borak, 1992., str.5)

O. Hadrijan Borak je u svojoj knjizi *Spisi svetoga Leopolda Bogdana Mandića* u uvodu knjige napisao pismo nadbiskupa zagrebačkoga Alojzija Stepinca. Tada nadbiskup zagrebački Alojzije Stepinac, sada blaženi Alojzije Stepinac je napisao kakav je to Leopold Bogdan Mandić. Opisao ga je kao snažnog malenog čovjeka koji je živio za hrvatski narod. Bio je primjer drugim ljudima, koji je svima dao koristan savjet. Kakvo je o. Hadrijan Borak napisao mišljenje o spisima svetoga Leopolda Bogdana Mandića?

O. Hadrijan Borak je napisao da je Leopoldov jezik bio običan i da mu je vokabular bio siromašan. U njihovom izdanju podijeljena su pisma, članci su objavljeni i zavjeti za pravoslavce. Zbog lakše preglednosti, razvrstali su pisma po osobama s kojima se Leopold dopisivao. Kada se Leopold dopisivao više puta s jednom osobom, onda su ta pisma bila stavljena zajedno. U kronološki red su uvrštena pisma koja imaju točan datum. Leopold je htio što lakše odgovoriti na pisma od pošiljatelja te rečenice su bile jednostavne. Zato što Leopold nije znao dobro talijanski.

U jednostavnim rečenicama je pisao pisma i davao savjete kako biti kršćanin. Leopold je svakome dao dobar savjet jer je znao prepoznati njihove problema. Znao je kako biti i bogat i siromašan te kako biti bolestan. Imao je u tome iskustva.

O. Franjo Fodor je sve te spise prepisao čak je sastavio i bibliografiju. Dugo je pripremao te spise i prepisao ih je mnogo puta.

Na kraju, O. Hadrijan Borak piše da su spisi svetoga Leopolda Mandića duhovni i da su oni zaslužni za doživljaje gdje su prisutni darovi Duha Svetoga. Ti darovi Duha Svetoga su prisutni u svakome čovjeku. Možemo reći, da i danas prisutnost Duha Sveta djeluje pomoću spisa svetoga Leopolda Mandića. Zato što smo svi ljudi isti i ništa se nije promijenilo. Samo godine prolaze, ali ljudi prolaze kroz sve isto. Prolaze kroz uspone i padove. Zato je Hrvatska biskupska konferencija izdala njegove spise povodom 50. godišnjice smrti.

Fra Jure Šarčević je napisao da su Leopoldova pisma vrlo bogata sadržajem te da su ona duhovno i pedagoško pomagalo onima u vjeri. Sveti Leopold je dobro znao s ljudima i tu se vidi da je znao odgovoriti na svako pitanje zato što je imao iskustava. I fra Jure Šarčević piše da su Leopoldova pisma kratko sažeta zato što ih je Leopold pisao na brzinu. Ali su jako i važna zato što nam je dao upute i zavjete kako možemo prebroditi svaki dan. (Battel i Lazzara, 2018., str.8)

Biskup Flavio Roberto Carraro piše da Leopoldova pisma imaju osjećaj plemenitosti, osjećaja finoće te naklonosti s njegovim pozivom svećeništva. Biskup Carraro je napomenuo da pisma oca Leopolda imaju naklonost prema sugovorniku te smatra da ta pisma imaju elemente koji su jako bitni za katolički život. Tu je bitna dominantna crta, a to je poziv na svjedočanstvo Božjeg milosrđa te da je Leopold herojski misionar ekumenizma, pravoslavaca i katolika. Na kraju komentara biskupa Carrara da zbirka svetoga Leopolda pisma i spisa imaju u sebi ono što svaki vjernik može naučiti od sveca koji je bio ponizan prema Bogu i koji je cijeli život ispovijedao i pomagao drugim ljudima. (Battel i Lazzara, 2018., str.10)

Mansueto Bianchi, generalni pomoćnik Talijanske katoličke akcije predsjednik Komisije za ekumenizam i dijalog CEI je napisao kako je sveti Leopold ispovijedao cijeli život u sobici. Nadovezao se s ocem Flavijom Robertom Carrarom da se u spisima oca Leopolda vidi svetost. (Battel i Lazzara, 2018., str.11).

Mansueto Bianchi piše da u spisima oca Leopolda vidimo svetost. U ocu Leopoldu možemo vidjeti njegovu originalnost kršćanskoga puta. On je napisao i da su pisma oca Leopolda kao male papirnatu lađu. Male papirnatu lađu koje plovo do Boga. Tu se spominje i da su članci jako jednostavni, djelotvorni tekstovi koji su potvrda svetosti oca Leopolda. Voditelj Djela svetoga Leopolda Fra Flaviano Giovanni Gusella napisao je da spisi i pisma svetoga Leopolda pomažu u životu laika. Otac Leopold je svakoj osobi odgovorio na svako pitanje. Možemo reći, da je sveti Leopold bio poslušan Bogu. U sakramentu ispovijedi je znao prepoznati svaku dušu. (Battel i Lazzara, 2018., str.15).

Giovanni Lazzara i Remigio Battel u svojoj *knjizi Iz dubine svoga siromašnoga srca* piše da su njegova pisma i spisi napisani na talijanskom jeziku.

Spisi i pisma su kratko sažeta, Leopold je u pismima i spisima imao pravopisnih i gramatičkih grešaka. Njemu je talijanski jezik bio drugi jezik. Leopold Mandić se koristio i latinskim jezikom. Otac Leopold nije pisao na hrvatskom jeziku. On je pisao svome bratu i otvarao mu se kako mu nedostaje domovina. Možemo još dodati, kako je otac Leopold koristio za pisma listove papira ili posjetnice. Za spise je koristio one papire koji su bili zgužvani ili je koristio malene papire. Ocu Leopoldu su bile malene sličice svetaca inspiracija kako napisati spis ili pismo vjerniku. Napisali su i da su njegovi tekstovi malobrojni, ali možemo shvatiti spise radi lakšeg tumačenja. Otac Leopold je pisao kada je gledao u Gospu ili u slike svetaca. Možemo reći, da su pisci naglasili kako je otac Leopold ponizni franjevac koji je bio nadahnut Božjom prisutnosti, u njima se ogledala njegova poniznost prema drugim ljudima. Otac Leopold Bogdan Mandić je vjerovao u plodnost prijatelja, u želju za jedinstvom kršćana. (Battel i Lazzara, 2018., str. 22-23)

3. Čuda i priče o čudesima po zagovoru svetoga Leopolda Mandića

Bog je ocu Leopoldu dao dar proročanstva. Prije svoje smrti vidio je Italiju u krvi. Prorekao je da će kapucinski samostan biti razrušen. Poslije njegove smrti, bomba je pala na kapucinski samostan te je ispovjednica jedina ostala čitava, ono što je ostalo od samostana. Priče po zagovoru svetoga Leopolda Mandića su većinom od ljudi koji su molili po njegovom zagovoru. Treba spomenuti da su životi ljudi koji su imali poteškoća u životu i koji su obolijevali od neke bolesti, naprimjer Elsa Raimondi, Paoli Castelli i Elisa Ponzolotto svjedočanstva o njegovim čudesima.

U članku Hrvatske katoličke mreže piše se o čudesima koja su bila po zagovoru oca Leopolda. Ta tri čudesna ozdravljenja su priznata za kanonizaciju svetoga Leopolda Mandića.

Prvo čudesno ozdravljenje je bilo kod Else Raimondi. To se dogodilo dvije godine kasnije, poslije smrti oca Leopolda. Ta priča je zabilježena u samostanu svetoga Leopolda Mandić i svaki hodočasnik u tom samostanu će je čuti za vrijeme obilaska u svetištu svetoga Leopolda Mandića. Elsa Raimondi je rođena 30. lipnja 1922. Kada je imala 22 godine, obolijevala je od upale slijepog crijeva i bruha. Bila je operirana u bolnici u Lendinari. Stalno je imala visoku temperaturu i strašne bolove. Bila je operirana 1946. godine i doktor joj je otkrio da ima ozbiljan oblik tuberkuloznog peritonitisa. Bila je otpuštena iz bolnice zašto što joj doktori nisu mogli pomoći. Morala je u svom domu strogo mirovati te kad je htjela sjesti na krevet, pala je u nesvijest. Župnik joj je došao u susret te je pričao o ocu Leopoldu. I potaknuo ju je da moli za njegov zagovor. Na godišnjicu Leopoldove smrti, 30. srpnja je molila kapucinsku devetnicu. Molila je ocu Leopoldu da zagovora kod Gospe od Pilastrella i to se svetište nalazi u blizini Lendinare. (<https://hkm.hr/vjera/cuda-po-zagovoru-sv-leopolda-bogdana-mandica/>, n.d.)

Kada je Elsa Raimondi izmolila kraj devetnice, vidjela je oca Leopolda i Leopold ju je upitao želi li ona biti ozdravljena 2. rujna. Taj dan je bio dan bolesnika u sklopu slavlja u svetištu. Ona mu je odgovorila s tri da. Poslije devetnice se vratila u svetište s ostalima koji su od nečega obolijevali. Liječnik ju je doveo kući te je Elisa navečer čula glas oca Leopolda. Glas joj je naredio da ustane iz kreveta. Ona je odmah ustala iz kreveta te je svima prisutnima rekla da više nije ranjena te da je ozdravila. Obratila se ocu i rekla mu je *Jeste li vidjeli oče Leopolde?* Liječnik je došao u tome trenutku i bio je potpuno izbezumljen i liječnik je utvrdio da se radi o kliničkom ozdravljenju. Toga dana, Elsa je s nekoliko osoba otišla u crkvu se zahvaliti Gospodinu, Gospi te ocu Leopoldu. Zato što se otac Leopold zagovorio za njeno ozdravljenje. Bila je u pratnji nekoliko osoba. Elsa je jako dugo molila, klečala je u teškim bolovima te se pješice vratila kući. Možemo reći, ona je potpuno ozdravila i poslije toga nikome se nije žalila. U znak zahvalnosti, Elsa se posvetila potrebitima i pomagala je siročadi u Malenoj kući oca Leopolda u Rovigu. Umrla je 1997.godine nakon marljivog i velikodušnog života. (<https://hkm.hr/vjera/cuda-po-zagovoru-sv-leopolda-bogdana-mandica/>, n.d.)

Drugo čudesno ozdravljenje je bilo kod Paola Castellija. Jednog nedjeljnog jutra 4.ožujka 1962., nakon mise Paolo Castelli je osjetio jaku bol u truhu. Otišao je kod liječnika i liječnik je vidio da je ta jaka bol ozbiljna i liječnik ga je poslao na hitnu operaciju. Operiran je pod sumnjom perforacije želuca. Liječnici su shvatili na operaciji da je riječ o trombozi. Doktori su odmah zaustavili operaciju. Liječnici su rekli Pavlovoj obitelji da je riječ o teškoj bolesti. U istoj večeri, župnik mu je dao sakrament bolesničko pomazanje.

Njegova supruga Maria je bila posvećena ocu Leopoldu. Prije njegove operacije, Maria je na njegovu majicu stavila medaljicu s njegovim likom. (<https://hkm.hr/vjera/cuda-po-zagovoru-sv-leopolda-bogdana-mandica/>)

Zatim, otišla je u kapelicu gdje se molila i tražila odgovor na svoje molitve. Paolo je bio u bolnici 4.dan, on nije mogao zaspati. Maria je u njegovo ime izmolila 12 Očenaša. Poslije molitve, njezin muž je počeo vikati da je bolestan i da umire. Kada se to dogodilo, upalila je svjetlo i Paolo je bio sav znojan i blijed. Sjeo je na krevet i Maria je obrisala znoj s njegovog lica te uznemireni Paolo je vikao iz svega glasa da umire. Pao je u nesvijest.

Maria je na njegove riječi i na nesvijest odgovorila da to bude Gospodinova volja. Kada je to izgovorila, njezin muž je iznenada vikao i rekao da je posve ozdravio. U toj večeri, njih dvoje su tiho razgovarali. Idućeg dana, liječnici su vidjeli da je on posve ozdravio i poslije 5 dana u bolnici je završio s terapijama. Bolnica svetoga Mandića je poslije posvećena po njemu i po njegovom zagovoru je Paolo Castelli čudesno ozdravio. (<https://hkm.hr/vjera/cuda-po-zagovoru-sv-leopolda-bogdana-mandica/>, n.d.)

Treće čudesno ozdravljenje je bilo kod Elise Ponzolottija. Imala je 52 godine, kada je bila u bolnici u Ali. Dana 15.ožujka 1977. je to bilo i mislilo se da se radi o srčanoj bolesti. Devet dana kasnije, ujutro je osjetila snažnu bol u lijevoj nozi. Odveli su je u krevet zato što se nije mogla pomaknuti. U kratkom vremenu, noga ju je jako boljela i bila je sva plava i bila je natečena do koljena. Pacijentica je vrištala od bolova, čak je uznemirivala druge pacijente i njihove posjetioce te liječnike. Bila je u smrtnoj opasnosti. Zbog bolova, 27.ožujka liječnici su se odlučili na amputiranje lijeve noge. Ona je tu njihovu odluku odmah odbila. Nije to prihvatila zato što je čekala odgovor blaženoga oca Leopolda. Na bolesnoj nozi je držala Leopoldovu relikviju. Uvijek je molila oca Leopolda da ju spasi. (<https://hkm.hr/vjera/cuda-po-zagovoru-sv-leopolda-bogdana-mandica/>)

Njezin dežurni doktor Albino Krueel je te večeri obilazio pacijente u bolnici. Bilo je kasno navečer, oko 23 sata, njezino stanje se pogoršalo. (<https://hkm.hr/vjera/cuda-po-zagovoru-sv-leopolda-bogdana-mandica/>)

Kasnije joj je doktor dao analgetike. Elisa je rekla da je tu večer vidjela malog franjevca kapucina, to jest vidjela je oca Leopolda. Ona ga je prepoznala po bijeloj bradi i on joj je rekao da je vidio kako pati i da će joj noga biti spašena. Poslije je izašao van iz sobe. Elisa je te večeri zaspala. (<https://hkm.hr/vjera/cuda-po-zagovoru-sv-leopolda-bogdana-mandica/>)

Kasnije se osjećala sve bolje i bolje. Mogla je pomicati nogu. Sestra ju je obišla i vidjela je da joj je noga ozdravila i da je ista kao desna noga. Rekla je sestri da je vidjela oca Leopolda i zahvalila se Bogu i ocu Leopoldu. Doktor Krueel je rekao da je bio u čudu. Zato što ga liječnici nisu tražili da obilazi Elisu. Mislio je da je ona preminula. Vidio ju je i pogledao je nogu i primijetio je da je noga posve ozdravila. Liječnici nisu mogli shvatiti kako je ona to čudesno ozdravila. Kasnije se vratila normalnom životu. (<https://hkm.hr/vjera/cuda-po-zagovoru-sv-leopolda-bogdana-mandica/>, n.d.)

3.1. Kanonizacija svetoga Leopolda Mandića

Sveti Leopold Mandić je postao blaženim 2. svibnja 1977.godine. Nakon sedam godina, papa Ivan Pavao II. ga proglašava svetim i to 16. listopada 1983. godine.

„LEOPOLD BOGDAN MANDIĆ, SVETAC KOJI PRIPADA SVIMA NAMA“

Nedjelja, dana 16. listopada 1983. godine, trg svetoga Petra u Rimu se napunio hodočasnici i vjernicima iz Padove i ostalih zemalja. Bilo je hodočasnika iz mnogih država Europe te cijeloga svijeta. Taj dan je bio važan za katolike zato što je otac Leopold Bogdan Mandić proglašen svetim. Na trgu svetoga Petra je najviše bilo Hrvata iz domovine i bili su hodočasnici koji su bili Leopoldovi prijatelji, iz Padovanske biskupije. Trg se počeo popunjavati mnoštvom vjernika i hodočasnika. Slika blaženog oca Leopolda je visjela na središnjoj lozi bazilike to jest na loži blagoslova. (Bernardi, 1996., str.110)

Ne zna se točno koliko je bilo hodočasnika, izvještaji su govorili da ih je bilo između 150 i 170 tisuća ljudi. Papa Ivan Pavao II. je bio iznenađen koliko vjernika je došlo na kanonizaciju. Zato što je to prvi put da je došlo puno vjernika na njegovu kanonizaciju. S papom Ivanom Pavlom II. je na početku obreda proglašenja izašlo oko 400 kardinala, nadbiskupa, biskupa, svećenika, redovnika i redovnica iz bazilike. Na prigodi proglašenja, prvi put je primijenjen novi papinski obred beatifikacije.

Novi papinski obred je sada uvršten unutar svečanog Euharistijskog slavlja. Kardinal prefekt Kongregacije za procese svetaca uz pratnju konzistorijalnog odvjetnika i generalnog postulatora kapucinskog Reda. Te je kardinal svojim riječima učinio ovo da svetac Otac, sveta Majka Crkva moli Vašu svetost da upiše blaženog Leopolda iz Herceg-Novog u popis svetaca i odredi i da će ga katolici zvati svetim. Mnogo ljudi je stojeći pratilo najsvetčaniji trenutak proglašenja. Papa Ivan Pavao II. je rekao kako treba poštivati svece te da cijeloj Crkvi moramo iskazivati štovanje. Vrhovno Učiteljstvo je nakon te rečenice odjekivao gromoglasan pljesak odobravanja i radosti zato što je to bio dar s neba. Poslije njegova proglašenja nastavila se liturgija. Papa je izgovorio i homiliju. U karakterističnim nošnjama stajalo je 13 osoba i one su prinijele darove kao plodove rada čovječjih ruku. Među tih 13 osoba bilo je i šest predstavnika Hrvata iz domovine i inozemstva. Kad je bila sveta pričest, Papa je osobno podijelio svetu pričest 40 osobama koje su bile iz Hrvatske. (Bernardi, 1996., str.110-111)

Na kraju euharistijskog slavlja, papa je prvo pozdravio ljude na hrvatskom jeziku. Vidio je da je došlo puno Hrvata na Leopoldovu kanonizaciju. Papa Ivan Pavao II. je spomenuo da je Leopold Mandić, naš novi svetac. Zato što je bio hrvatski iseljenik jer je boravio cijeli život u tuđoj zemlji. (Bernardi, 1996., str.112).

Spomenuo da je Leopold Mandić ostao vjeran Bogu, te svojoj domovini i narodu. Leopoldova želja je bila da njegovo tijelo odnesu među pripadnike svoga naroda za dobro njihovih duša.

Tu vidimo da je Leopold Mandić mislio i da je volio svoj narod, da je volio Hrvate. Sa 16.godina je otišao u tuđu zemlju , ali je imao veliku ljubav prema domovini. Crkva ga je priznala svetim i pridobio je najveću slavu u domovini. Papa Ivan Pavao II. je govorio na hrvatskom jeziku, s pozdravom Dragi Hrvati. Papa Ivan Pavao II. je bio radostan što je mogao pozdraviti Hrvate uz prisutnost kardinala Franje Kuharića i ostalim kardinalima. Papi Ivanu Pavlu II. je bilo drago što su ljudi došli iz ostalih zemalja, iz Njemačke, Austrije, Kanade i Amerike. Obratio se posebno i Hrvatima koji su živjeli u dijaspori. Zato što je sveti Leopold Bogdan Mandić Hrvat, porijeklom je iz Dalmacije. Papa je rekao da je znao kako je njima zato što je tako živio i Leopold. Osjećao je čežnju za domovinom. Jedino je otišao u domovinu kada mu je majka umrla. Zato je papa Ivan Pavao II. rekao Hrvatima da im bude primjer sveti Leopold Bogdan Mandić.

I podijelio im je apostolski blagoslov. Poslije apostolskog blagoslova, prolomio se dugotrajan pljesak zahvalnosti, radosti i oduševljenja. Zato što je na nebu Crkve došla jedna zvijezda koja je svetac Leopold Bogdan Mandić. Crkva se obogatila novim svecem i zagovornikom u Bogu. Trg svetoga Petra u Rimu je nakon dugotrajne pažnje postao kao košnica zbog sabranosti , tišine i molitve. Nakon liturgijskog slavlja, hodočasnici su se razilazili izmjenjujući dojmove. Vjernici su osjetili ponos i posebno Hrvati što su dobili još jednoga sveca na nebo. Hrvati su opet stekli slavu. Bog ga nam je predao sveopćoj Crkvi te ga je povjerio u ljubavi i vjeri za nas katolike te svih ljudi koji se uzdaju u Boga.(Bernardi, 1996., str. 110-113)

Toga dana su Hrvati slavili novog sveca kojega nam je Bog poslao. Tako maleni čovjek, velikog srca je postao sveti. To je znak da mi svi ljudi uz pomoć Božju možemo biti primjer drugim ljudima. Bog nam je poslao oca Leopolda Mandića da nam pomogne, tako je on nama ostao u srcima. Giovanni Lazzara piše u knjizi Apostol Božjeg milosrđa da su ljudi već znali da je on sveti. Njegova braća kapucini su sudjelovali na procesiji i na njegovoj kanonizaciji. Ljudi su nakon njegove smrti počeli dolaziti u samostan, te vidjeti dokaz Božjeg milosrđa. Ta njegova ispovjednica je dokaz njegova života. To je spomenik njegova djelovanja na zemlji. To je bilo njegovo poslanje, bio je poslan na svijet da pomogne drugima u nevolji. On je uistinu sveti jer je sve predvidio. Znao je što će se dogoditi. Znao je da će Italija biti puna u krvi, te da pasti bomba na njihov samostan.

3.2. Spomendan svetoga Leopolda Bogdana Mandića

Spomendan Leopolda Mandića se slavi 12. svibnja. Na taj dan, vjernici dolaze na mise u župe svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Tim danom se slavi njegova svetost, ljudi slave sveca koji je pomoću Boga postao sveti i tim danom se slavi Božja slava.

„BOŽJE JE MILOSRĐE VEĆE OD SVIH NAŠIH OGRANIČENJA „sv. Leopold Bogdan Mandić

U četvrtak, 12. svibnja, ove godine je proslavljen blagdan svetoga Leopolda Bogdana Mandića u crkvi Gospe od Zdravlja, u Zadru. U toj crkvi je boravio i bio poglavar tadašnjeg kapucinskog samostana od 1897. do 1900. godine. Misu je predvodio don Josip Radojica Pinčić. Cijelu propovijed je govorio o njemu. Za njega su bile četiri mise te su vjernici iskazali i čašćenje relikvije svetoga Leopolda Bogdana Mandića koja se nalazi na zidu pokraj oltara. (<https://ika.hkm.hr/novosti/blagdan-sv-leopolda-bogdana-mandica-proslavljen-u-zadru-2/>, n.d.). Sveti Leopold Bogdan Mandić se slavi u Osijeku, Zagrebu, u Zakućcu to je njegova djedovina, u poljičkoj župi Priko-Omiš, u Maglaju i u Bosni. Imamo dva samostana svetoga Leopolda Mandića, a to su Dubrava i Travnik.

Najveće njegovo svetište i samostan je u Padovi. Župe Leopolda Mandića su u Dubravi, Koprivnici, Orehovici, Osijeku, Požegi, Slavonskom Brodu, Virovitici te na Ljubljani. U Bosni i Hercegovini je župa svetoga Leopolda Bogdana Mandića u Dragunji Donjoj, te samostan svetoga Leopolda Bogdana Mandića u Travniku. Svake godine, ljudi hodočaste u svetište svetoga Leopolda Bogdana Mandića u Padovi. Ljudi tamo dolaze iz drugih zemalja i župa. To je svetište i samostan svetoga Leopolda Bogdana Mandića.

3.3. Svetišta i Crkve svetoga Leopolda

Zakućac je rodno mjesto predaka svetoga Leopolda Bogdana Mandića. On je u blizini Omiša. Spomendan svetoga Leopolda Mandića slavimo 12. svibnja. Njegovi korijeni su iz Zakućca, njegovi preci su tamo živjeli godinama. Radi njegovih predaka, izgrađeno je svetište svetoga Leopolda Bogdana Mandića, to je bio povod. Zato se to svetište izgradilo, zbog njegovih predaka i korijena. Splitski -makarski nadbiskup Anto Jurić je 1998. godine osnovao svetište svetoga Leopolda Bogdana Mandića u Zakućcu kod Omiša.

2000.godine, svetište svetoga Leopolda Bogdana Mandića je otvoreno i osnivač svetišta Anto Jurić je predvodio svečanu svetu misu. Svetište svetoga Leopolda Bogdana Mandića je podignuto u vrijeme velikog jubileja 2000 godina kršćanstva u Zakućcu kod Omiša. Mlada heroina Mila Gojsalić je skončala život, kip Mile Gojsalić je rad kipara Ivana Meštrović i kip je postavljen na „kamenj kosi“ Mosori koji je par stotina metara iznad svetišta i na kamenj gromadi iznad samoga svetišta se uzdiže visoki kameni križ. U hodniku je uređena mala kapelica s moćima svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Akademski kipar Kažimir Hrast je napravio srebrni reljef s likom svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Taj njegov akademski rad privlači poglede u kapelici. Kasnije, Kažimir Hrast je izradio brončani kip svetoga Leopolda Bogdana Mandića u luku crkve na otvorenom ispred svetišta. (<https://hkm.hr/duhovnost/upoznajte-svetiste-svetog-leopolda-bogdana-mandica-u-zakuccu-kod-omisa/>)

Na spomendan 12. svibnja 1998. godine, nadbiskup Anto Jurić je blagoslovio veliki kameni križ. Križ je visok 8,20 metara. Nacrt je izradio Ivo Buljević.

Napravljen je u armiranom betonu, te je obložen kamenom i mramorom. Dvadeseta obljetnica osnutka svetišta svetoga Leopolda Bogdana Mandića je bila 2018. godine. Euharistijsko slavlje je predvodio župnik, don.dr. Emanuel Petrov iz župe svetoga Petra Apostola Priko – Omiš. Ta župa pripada pod svetište svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Svetište svetoga Leopolda Bogdana Mandića je pun hodočasnika u Zakućcu koji dolaze iz cijele Hrvatske. Mnogi vjernici iz okolnih zemalja dolaze svetište svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Vjernici koji traže zagovor svetoga Leopolda Bogdana Mandića i vjernici svjedoče o uslišanim molitvama. Vjernici svjedoče o darovima svetoga Leopolda Bogdana Mandića. To je poznato svetište zbog svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Ljudi dolaze iz svih krajeva Hrvatske i iz drugih zemalja pomoliti se svetome Leopoldu Bogdanu Mandiću. (<https://hkm.hr/duhovnost/upoznajte-svetiste-svetog-leopolda-bogdana-mandica-u-zakuccu-kod-omisa/>)

Svetište i samostan svetoga Leopolda Bogdana Mandića se nalaze u Padovi, u Italiji. Sveti Leopold Bogdan Mandić je u tom samostanu 40 godina. Možemo reći, da je u tom samostanu proveo skoro cijeli život. Zato je svetište svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Njegova ispovjedaonica je dokaz njegova ispovijedanja. Ta mala sobica koja je sačuvana do danas. Sveti Leopold Bogdan Mandić je boravio u toj sobici svaki dan i mi ju možemo posjetiti. Možemo vidjeti fotelju na kojoj je pogrbljeno sjedio i vidjeti sliku Gospe. Sveti otac Leopold je predvidio da će Italija biti u krvi i da će pasti bomba na njegov dokaz. Kada je pala bomba na samostan, ostala je čitava samo njegova ispovjedaonica.

Ta mala sobica je ostala netaknuta. Samostan se kroz godine ponovo izgradio i renovirao, ali jedino nisu dirali sobicu u kojoj je ispovijedao. Nažalost radi srušenog samostana, ne zna se koja je bila njegova sobica. Ta mala sobica je ostala misterij, ali mi imamo veći dokaz. To je ispovjedaonica, to je dokaz Božje ljubavi.

Moći svetoga Leopolda Bogdana Mandića su u svetištu. Njegova desna ruka je u svetištu. Desna ruka je dokaz njegova odrješenja od grijeha. Čak su u svetištu i priče o čudesima po njegovom zagovoru. Možemo reći da je njegovo neraspadnuto tijelo isto u svetištu, u Padovi. Župe iz cijele Hrvatske redovito organizirano hodočaste u svetište svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Mise u tom svetištu su češće, pa hodočasnici mogu stići na sljedeću misu. Ljudi tamo dolaze iz drugih zemalja. Možemo naći u tom samostanu, pisma i nakane za svetoga Leopolda Bogdana Mandića.

Samostan i župa svetoga Leopolda Bogdana Mandića u Dubravi. Službeno je počela s djelovanjem 2. rujna 2001. godine. Možemo reći da je ta župa hodočasničko svetište i od jeseni 2005. godine se nalazi i sjedište Hrvatske kapucinske provincije svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Danas župa broji oko 14 tisuća vjernika. Crkva se počela graditi 3. studenog 1998. godine. Crkva i samostan su u blizini Osnovne škole Ante Starčevića. Obiteljska kuća, to jest samostan je bila premala za nove franjevence kapucine, pa se morala proširiti. Provincijalna uprava Hrvatske je donijela odluku da taj samostan postane novo sjedište provincijalne uprave Hrvatske kapucinske provincije svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Raspored misa u župi svetoga Leopolda Bogdana Mandića počinje u sedam sati, dječja misa u devet sati, župna misa u 11 sati, te navečer misa za mlade je u 19 sati. Župa svetoga Leopolda Bogdana Mandića je prostrana i do župe je samostan.

Franjevci kapucini sa smiješkom šecu oko samostana i župe te rado razgovaraju s drugima. Njihove propovijedi su lako razumljive i na misama imaju puno lica koja jedva čekaju poslušati propovijedi. Ta župa i samostan imaju na internetu svoju web stranicu gdje se mogu lako pronaći sve informacije. Ta internetska stranica je lako razumljiva i ima puno korisnih informacija. Sve je lijepo sažeto i možemo nešto naučiti o toj župi i o samostanu svetoga Leopolda Bogdana Mandića, kao i o njihovoj povijesti. (<https://www.kapucinileopoldzagreb.com/>)

Prisutnost franjevacu kapucina je jako vidljiva zato što vjernike dočekuju s osmijehom. Stalno su nasmiješeni i rado pričaju s drugima. Osjeti se njihova toplina, kada smo u blizini njih. Oni su nasljednici svetoga Leopolda Bogdana Mandića. Vjernici iz Zagreba i okolice mogu doći kod njih na svetu misu. Može se ispovijedati prije i poslije svete mise. Devet dana prije njegova spomendana se moli devetnica. Mole se i litanije. Moli se za milost, za jedinstvo kršćana. Ljudi prije svete ispovijedi se mole svetome Leopoldu Bogdanu Mandiću. Sve te molitve možemo i vidjeti i na internoj stranici župe i samostana svetoga Leopolda Bogdana Mandića u Dubravi. Ima svetišta i župa u Bosni i Hercegovini. U Travniku, te u Dragonji Donjoj.

3.4. „Svetac Prijatelj“

U knjizi *Iz dubine svoga siromašnoga srca*, Battel i Giovanni piše da je sveti Leopold Bogdan Mandić bio pravi prijatelj. Bio je prijatelj prema svima i svima je pomagao. Vodio se osjećajima prema svakome. Svaku osobu je saslušao i dao joj je poneki savjet. Vidjela se toplina u očima. Stalno je bio vedar, nikad se nije žalio. Stalno je bio dobre volje, iako je bio bolestan. To su svjedočanstva ljudi, oni su govorili da je uvijek bio dobar. Ljudi su odmah u njemu prepoznali prijatelja, to jest sveca prijatelja.

Fra Jure Šarčević je podijelio svjedočanstvo o svetome Leopoldu Mandiću. „Božji poziv i neki mali detalji, kao npr. franjevački habit. Sv. Leopold je bio pionir ekumenizma. Podijeljenost između Istočne i Zapadne Crkve doživio u svom rodnom mjestu. Zato je, po nadahnuću Duha Svetoga, sav svoj život posvetio da se ostvari Isusova želja: Da svi budu jedno! U ovome on je preteča i prorok ekumenskog nastojanja Drugog vat. Sabora. Sv. Leopold je pisao psima, a ne Spise o franjevačkom redu. Ta pisma su zapravo njegova korespondencija s njegovim penitentima. Ta korespondencija se nastavlja i poslije njegove smrti. U svetištu sv. Leopolda u Padovi postoje tisuće i tisuće stranica Leopoldovih štovatelja koji mu pišu, mole njegov zagovor, zahvaljuju.

Da, sv. Leopold je stvarno zaštitnik, prema njima je bio izuzetno milosrdan. Zato je papa Franje sv. Leopolda (i sv. Pija) uzeo za zaštitnike Godine milosrđa. Veza Gospodina i sv. Leopolda je bila živa, neprestana tokom cijelog Leopoldovog dana. Bog se njim služio kao skromnim „oruđem“ da preko njega izlije milosrđa ljudima; to nastavlja i danas.. Od kad ljudi postoje – griješe, jer je ljudska narav ranjena istočnim grijehom; samo se grijesi mijenjanju, a ljudi ostaju samo ljudi. Ali Božje milosrđe ne nedostaje. I danas se nudi svakome tko ga želi. Za vrijeme života sv. Leopolda događala su se čudesa. Ona se događaju i danas. Sv. Leopold je živi svetac, iako je umro! 12. svibnja je za našu Provinciju blagdan, a za cijelu crkvu spomendan. Kod nas se svečano slavi i priprema devetnicom ili trodnevnicom, a osobito svečano na sam blagdan. Mi slavimo i 30.srpnja dan Leopoldove smrti. Od sv. Leopolda možemo puno naučiti o njegovu odnosu prema Bogu bližnjemu. Pouzdanje u Boga, unatoč brojnim nedostacima, temelj je života sv. Leopolda. Otvorenost Bogu i živa vjera u Boga, vodila ga je ljudima.Kad je ispovijedao govorio je ljudima, pokazujući na križ: On je, Krist, umro za ljude, to smo pozvani i mi biti jedni drugima. Sv. Leopold je primjer evanđeoske malenosti, poniznosti i pouzdanja u Boga.“ Fra Jure Šarčević

Fra Jure Šarčević je u ime samostana i u župe svetoga Leopolda Bogdana Mandića napisao svjedočanstvo o kapucinskome životu

Zaključak

Sveti Leopold Bogdan Mandić je drugi kanonizirani hrvatski svetac. On je svetac Rimokatoličke Crkve. Zalagao se za jedinstvo kršćana. Ispovijedajući je dobro upoznao duše ljudi koji su mu dolazili, te im je uvijek davao savjet iz srca. Iz njegova života vidljivo je da je on uistinu poslan od Boga da bude ispovjednik i kao ispovjednik da bude tješitelj, liječnik ljudskih duša i da bude graditelj novih odnosa među ljudima i narodima. Njegova želja za ekumenizmom i za obraćenje ljudi bila istinski Božji dar. Pisao je pisma u kojima je rado odgovarao drugima na razne njihove potrebe i na taj način je pokušavao rješavati njihove probleme. Jedan od dokaza njegove svetosti jest i njegovo neraspadnuto tijelo koje je dokaz njegove svetosti. Vjernici rado dolaze na hodočašća u Zakućac i u Padovu. Njegovo neraspadnuto tijelo je bilo i u Hrvatskoj 2016. godine. Ali daleko veći dokaz njegove svetosti jest njegova ljubav prema Bogu i spasenju ljudskih duša, čemu je posvetio čitavi svoj život.

Popis literature

P.E. BERNARDI, Leopold Mandić, Svetac pomirenja, preveo o. Nikola Stanislav NOVAK, Svetište svetoga Leopolda Mandića u Padovi i Hrvatska kapucinska provincija u Osijeku, 1996.

O. Hadrijan BORAK, Spisi svetoga Leopolda Bogdana Mandića, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1992.

Remigio BATTEL- Giovanni LAZZARA, Iz dubine svoga siromašnoga srca, Hrvatska biskupska konferencija svetoga Leopolda Bogdana Mandića, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2018.

Giovanni LAZZARA, Apostol Božjeg milosrđa, Životopis svetoga Leopolda Mandića, prijevod : Mladen Parlov, Verbum, Split, 2016.

Giovanni LAZZARA, 365 dana sa svetim Leopoldom, Veritas, Zagreb, 2012.

Ivan SIROVEC, Sveti i blaženi Katoličke Crkve za sve dane u godini, Naklada Sv. Antuna, Zagreb, 2011.

Hrvatska biskupska konferencija, Katekizam Katoličke Crkve, Glas Koncila, Zagreb, 2016.

<https://kapucini.hr/povijest-franjevacu-kapucina/>

<https://kapucini.hr/kapucinski-habit-i-franjevacki-duh/>

<https://kapucini.hr/fratar-kapucin-siva-eminencija/>

<https://hkm.hr/vjera/cuda-po-zagovoru-sv-leopolda-bogdana-mandica/>

<https://ika.hkm.hr/novosti/blagdan-sv-leopolda-bogdana-mandica-proslavljen-u-zadru-2/>

(<https://hkm.hr/duhovnost/upoznajte-svetiste-svetog-leopolda-bogdana-mandica-u-zakuccu-kod-omisa/>)

(<https://www.kapucinileopoldzagreb.com/>)

Prilozi

1. Svjedočanstvo franjevca Jure Šarčevića - svećenik i provincijalni ministar hrvatskih kapucina, župa i samostan svetoga Leopolda Bogdana Mandića Dubrava

Životopis

Autorica diplomskoga rada Svjedočanstvo i nauk svetoga Leopolda Bogdana Mandića je Tena Grbavac. Tena Grbavac je rođena 10. lipnja 1995. u Zagrebu, u Hrvatskoj. Osnovnu školu Brestje pohađala je od 2003. do 2007.godine, od prvoga do četvrtoga razreda. Od petoga do osmoga razreda je pohađala Osnovnu školu Sesevetska Sela, od 2007. do 2011.godine. 2011. godine se upisala u Trgovačku školu u Zagrebu, smjer komercijalist. U srednjoj školi je sudjelovala u projektu Turističke zajednice grada Zagreba „Kultura turizma“. Naziv projekta je bio Moj naklon. Maturirala je 2015. godine. Polagala je završni rad na temu Pravno-organizacijski oblici u RH, u lipnju 2015. U rujnu 2015. godine je upisala preddiplomski studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu, smjer Institut za teološku kulturu, to jest stručni studij teologije. Preddiplomski studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu je završila u rujnu, 2020. godine. U rujnu, 2020. godine je upisala Fakultet filozofije i religijske znanosti, diplomski studij religijskih znanosti. Dobro se služi engleskim i njemačkim jezikom.